

รู้กฎหมาย

กรอบที่ ๔

กฎหมายว่าด้วยหนี้สิน

รู้กฎหมาย

สำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม

อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น ๙

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษาฯ

ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๑๐

www.oja.go.th

lamp.oja.go.th

TEL. ๐-๒๑๔๑-๓๗๘๘

FAX. ๐-๒๑๔๓-๘๙๓๕

สายด่วนกระทรวงยุติธรรม โทร. ๑๑๑๑ กด ๗๗

กฎหมายว่าด้วย
หนี้สิน

คำนำ

คณะรัฐมนตรีได้มีมติ เมื่อวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๐ เห็นชอบแนวทางการเผยแพร่กฎหมายเพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐ โดยมีสำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม รับผิดชอบทำหน้าที่เป็นศูนย์ข้อมูลการเผยแพร่ด้านกฎหมาย ทั้งนี้ เพื่อพัฒนาต่อยอดการดำเนินงานตามมติคณะรัฐมนตรีข้างต้น สำนักงานกิจการยุติธรรม จึงได้จัดทำหนังสือชุดความรู้กฎหมายและกระบวนการยุติธรรมเล่มนี้ขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้เป็นเครื่องมือในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ความรู้ความเข้าใจด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมสำหรับประชาชน ให้มีความรู้พื้นฐานทางด้านกฎหมายในเรื่องที่สนใจ และทราบถึงช่องทางการขอรับบริการด้านกฎหมายจากหน่วยงานของรัฐ ซึ่งจากการดำเนินงานที่ผ่านมาพบว่า ปัญหาข้อพิพาทที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันและเป็นเรื่องที่ประชาชนติดต่อขอรับบริการเข้ามามากที่สุด จนเป็นที่มาของการจัดทำหนังสือชุดความรู้กฎหมายและกระบวนการยุติธรรมในครั้งนี้ ประกอบด้วย ๗ เรื่องสำคัญ ได้แก่

- ๑) การขอความช่วยเหลือในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา
- ๒) ที่ดินทำกินและทรัพยากรธรรมชาติ
- ๓) นิติกรรมสัญญา และการขอระงับข้อพิพาท
- ๔) หนี้สิน
- ๕) การบังคับคดีและล้มละลาย
- ๖) ความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่รัฐ
- ๗) สิทธิมนุษยชน สิทธิในคดีอาญา และการขอรับการเยียวยาทางกฎหมาย

สำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม หวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือชุดความรู้กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม จะเป็นเครื่องมือสำคัญที่ส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจกฎหมายในชีวิตประจำวัน รวมถึงการให้บริการความช่วยเหลือทางด้านกฎหมายให้แก่ประชาชนได้อย่างทั่วถึงและตอบสนองเป้าหมายการสร้างการรับรู้ด้านกฎหมายให้กับประชาชนอย่างยั่งยืนต่อไป

สำนักงานกิจการยุติธรรม

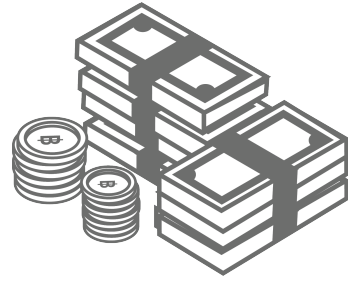
เมษายน ๒๕๖๑

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับหนี้สิน	๒	๓. การชำระหนี้	๑๙
๑. การกู้ยืมเงิน	๔	๓.๑ กำหนดเวลาชำระหนี้	๒๐
๑. แบบของสัญญากู้ยืมเงิน	๔	๓.๒ บุคคลผู้มีสิทธิชำระหนี้	๒๐
๒. ค่าธรรมเนียมในการทำสัญญา	๕	๓.๓ บุคคลผู้มีสิทธิรับชำระหนี้	๒๐
๓. กำหนดเวลาใช้เงินกู้	๕	๓.๔ สถานที่ที่จะต้องชำระหนี้	๒๒
๔. หลักฐานการกู้ยืมเงิน	๗	๓.๕ หลักฐานแห่งการชำระหนี้	๒๒
๕. การชำระเงินกู้ที่ถูกต้อง	๗	๓.๖ ผลของการขอชำระหนี้ที่ขอไปด้วยกฎหมาย	๒๓
๖. การกู้ยืมเงินแต่ผู้กู้ยอมรับสิ่งของหรือทรัพย์สินอย่างอื่นแทน	๘	๓.๗ กรณีหากเจ้าหนี้ปฏิเสธไม่ยอมรับชำระหนี้	๒๓
๒. กฎหมายค้ำประกัน	๙	๔. ผลของการไม่ชำระหนี้	๒๕
๑. แบบของสัญญาค้ำประกัน	๙	๔.๑ การผิดนัดของลูกหนี้	๒๕
๒. ประเภทของหนี้ที่สามารถทำสัญญาค้ำประกันได้	๑๐	๔.๒ การผิดนัดของเจ้าหนี้	๒๕
๒.๑ หนี้อันสมบูรณ์จึงทำสัญญาค้ำประกันได้	๑๐	๔.๓ การไม่ชำระหนี้ให้ต้องตามความประสงค์อันแท้จริงแห่งมูลหนี้	๒๖
๒.๒ หนี้ในอนาคต หรือหนี้มีเงื่อนไข	๑๑	๔.๔ ลูกหนี้มอบให้ตัวแทนไปชำระหนี้แทน	๒๗
๒.๓ หนี้ที่ไม่ผูกพันลูกหนี้เพราะทำด้วยความสำคัญผิด หรือเพราะเป็นผู้ไร้ความสามารถ	๑๓	๔.๕ หนี้เงินที่ต้องมีดอกเบี้ยนั้นจะคิดดอกเบี้ยในเวลาที่เจ้าหนี้ผิดนัดไม่ได้	๒๘
๒.๔ ไม่อาจตกลงให้ผู้ค้ำประกันรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมได้	๑๔	๔.๖ อัตราดอกเบี้ยผิดนัดและค่าเสียหายอื่นเมื่อผิดนัด	๒๙
๒.๕ การบอกกล่าวให้ผู้ค้ำประกันชำระหนี้เมื่อลูกหนี้/ผู้กู้ผิดนัด	๑๕	๕. ดอกเบี้ย	๓๐
๒.๖ การชำระหนี้ของผู้ค้ำประกัน	๑๖	๕.๑ อัตราดอกเบี้ย	๓๐
๒.๗ ผลกรณีเจ้าหนี้ปฏิเสธไม่รับชำระหนี้จากผู้ค้ำประกัน	๑๖	๕.๒ ดอกเบี้ยในดอกเบี้ยที่ค้างชำระ	๓๑
๒.๘ กรณีเจ้าหนี้ตกลงกับลูกหนี้เพื่อลดจำนวนหนี้ที่มีการค้ำประกัน	๑๗	๕.๓ โทษทางอาญาสำหรับผู้คิดดอกเบี้ยเกินอัตรา	๓๑
๒.๙ กรณีเจ้าหนี้ยอมผ่อนเวลาให้ลูกหนี้ชำระหนี้	๑๘	๕.๔ ความผิดฐานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา	๓๘
๒.๑๐ ผลภายหลังชำระหนี้	๑๘		

๖. การทวงถามหนี้	๔๑
๖.๑ บุคคลผู้ที่จะประกอบธุรกิจทวงถามหนี้ได้	๔๑
๖.๒ ข้อปฏิบัติในการทวงถามหนี้	๔๕
๑. ผู้ประกอบธุรกิจทวงถามหนี้	๔๕
๒. ทวงถามหนี้ให้ถูกบุคคล	๔๙
๓. ทวงถามหนี้ให้ถูกสถานที่	๕๒
๔. ทวงถามหนี้ให้ถูกเวลา	๕๒
๕. ระยะห่างในการทวงถามหนี้ต้องเหมาะสม	๕๒
๖. เป็นผู้รับมอบอำนาจให้ทวงหนี้ต้องแสดงหลักฐานการมอบอำนาจ	๕๒
๗. กรณีผู้ทวงถามหนี้ขอรับชำระหนี้	๕๓
๘. ข้อห้ามผู้ทวงถามหนี้กระทำการทวงถามหนี้ในลักษณะตามมาตรา ๑๑	๕๔
๙. ข้อห้ามผู้ทวงถามหนี้กระทำการทวงถามหนี้ในลักษณะที่เป็นเท็จหรือทำให้เกิดความเข้าใจผิดตามมาตรา ๑๒	๕๙
๑๐. ห้ามผู้ทวงถามหนี้กระทำการทวงถามหนี้ในลักษณะที่ไม่เป็นธรรมตามมาตรา ๑๓	๖๑
๑๑. ห้ามเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการตามมาตรา ๑๔	๖๓
๑๒. การร้องเรียนและรับเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการทวงถามหนี้	๖๕
๑๓. สรุปข้อห้ามและข้อปฏิบัติในการทวงถามหนี้	๖๖
๗. ช่องทางการติดต่อขอรับบริการหรือความช่วยเหลือที่เกี่ยวข้องในกระบวนการที่ประชาชนควรรู้	๖๗
บรรณานุกรม	๗๒

๑ ความรู้เบื้องต้น เกี่ยวกับหนี้สิน

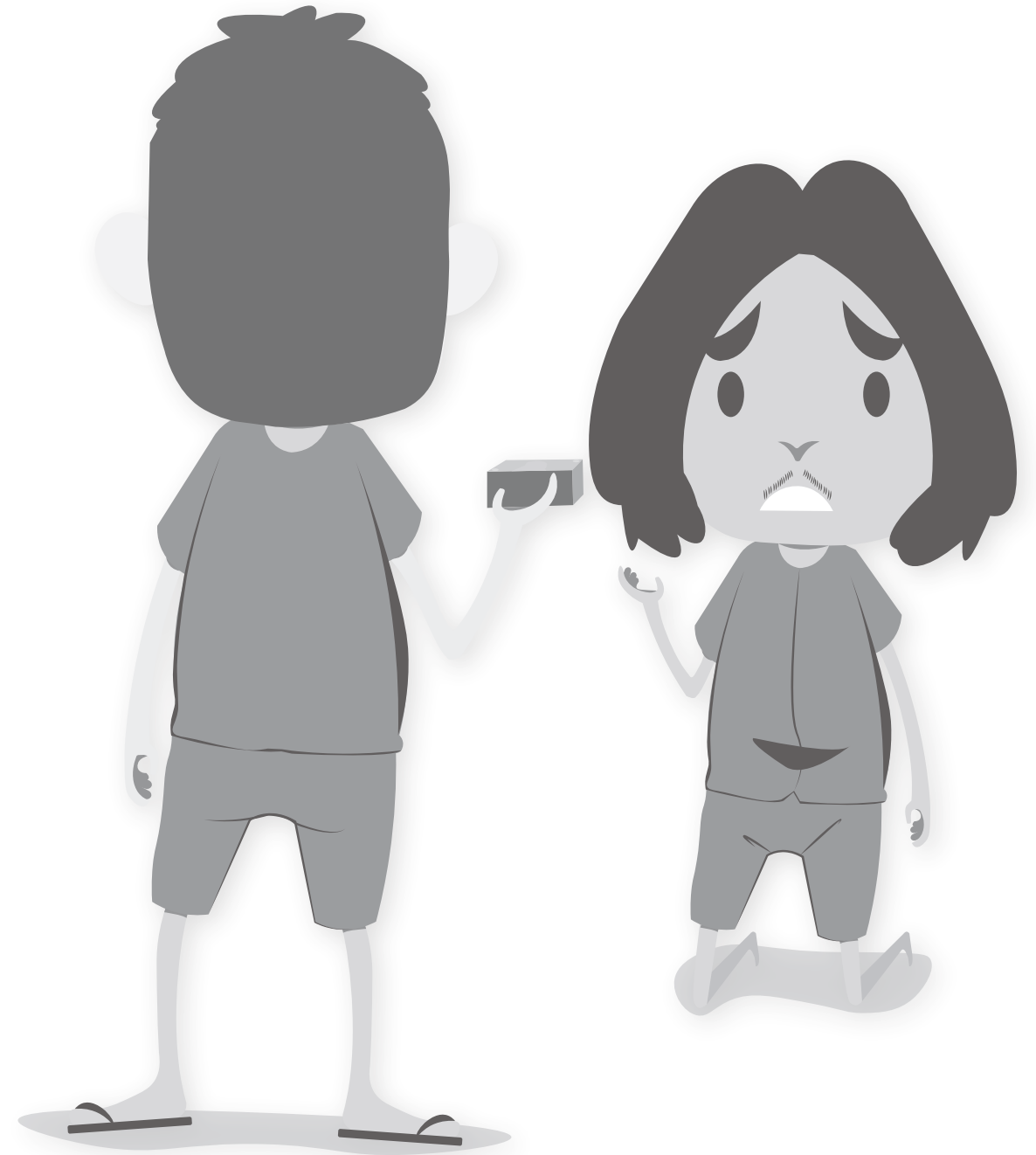
หนี้สิน

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับหนี้สิน

การก่อหนี้สิน คือ การก่อให้เกิดนิติกรรมสองฝ่าย ซึ่งเรียกว่า สัญญา โดยหนี้สินมีได้หลายประเภท เช่น หนี้กู้ยืมเงิน หนี้บัตรเครดิต หนี้จากการเช่าซื้อ เช่าแบบลิสซิง และหนี้จากสินเชื่อรูปแบบต่างๆ เนื้อหาในเอกสารชุดนี้มุ่งเน้นให้ทราบเกี่ยวกับสิทธิหน้าที่ระหว่างเจ้าหนี้ และลูกหนี้ซึ่งจะเน้นในเรื่องสัญญาการกู้ยืมเงินเพื่อให้คู่สัญญาทราบถึงหลักเกณฑ์ที่คู่สัญญาต้องปฏิบัติต่อกันตามกฎหมาย

โดยในส่วนเกี่ยวกับหนี้สินจะมีสัญญาอุปกรณ์อื่นที่เกี่ยวข้องกับสัญญาหลักดังกล่าวข้างต้น เช่น สัญญาค้ำประกัน รวมถึงหลักทั่วไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เกี่ยวกับการชำระหนี้ที่ถูกต้อง ผลของการไม่ชำระหนี้ ดอกเบี้ยที่ขอรับที่จะเรียกได้ตามกฎหมายตามพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. ๒๕๖๐ รวมถึงสิทธิของเจ้าหนี้หรือผู้มีสิทธิทวงถามให้ชำระหนี้ในการทวงถามให้ลูกหนี้หรือผู้ค้ำประกันชำระหนี้ ว่าควรจะปฏิบัติอย่างไรเพื่อมิให้ฝ่าฝืนต่อกฎหมายซึ่งระบุไว้ในพระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ. ๒๕๕๘ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในระหว่างคู่สัญญาทุกฝ่าย

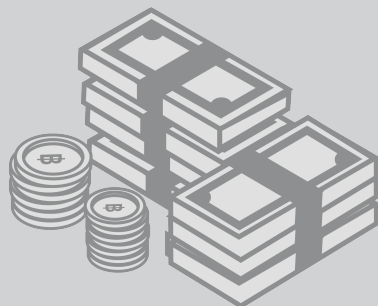
๑. การกู้ยืมเงิน

๑. แบบของสัญญากู้ยืมเงิน

กฎหมายกำหนดว่า สัญญากู้ยืมเงินจะสมบูรณ์ต่อเมื่อมีการส่งมอบเงินที่ให้ผู้ยืมให้กับลูกหนี้ ดังนั้น แม้มีการทำสัญญากู้ยืมเงินไว้เป็นลายลักษณ์อักษร แต่หากไม่มีการส่งมอบเงินกู้ให้แก่ลูกหนี้กันจริง สัญญาดังกล่าวก็ไม่อาจมีผลใช้บังคับได้ เพราะไม่สมบูรณ์ตามกฎหมาย ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ป.พ.พ.) มาตรา ๖๕๐

ตัวอย่างเช่น นางสาวกนกวรรณ ได้ขอยืมเตารีดไอน้ำของนายคนกไปใช้โดยตกลงว่าจะนำมาคืนภายในกำหนด ๑ เดือน ต่อมานางสาวกนกวรรณได้นำเตารีดไอน้ำดังกล่าวไปให้หลานของตนอายุ ๗ ขวบ เล่นจนได้รับความเสียหายใช้งานไม่ได้อีก นางสาวกนกวรรณได้แจ้งให้นายคนกทราบและแจ้งว่าจะชดใช้เงินค่าเตารีดจำนวน ๒,๕๐๐ บาท ให้แก่นายคนก แต่ขณะนี้ยังไม่มีเงินทั้งหมด ขอผ่อนชำระให้นายคนกแทน นายคนกเกรงว่านางสาวกนกวรรณจะไม่รักษาสัญญาที่ให้ไว้ จึงได้ให้นางสาวกนกวรรณลงลายมือชื่อในช่องผู้กู้ในสัญญากู้ยืมเงินจำนวน ๒,๕๐๐ บาท ไว้กับตนแทน โดยนายคนกไม่มีการส่งมอบเงินจำนวน ๒,๕๐๐ บาท ให้นางสาวกนกวรรณแต่ประการใด เมื่อถึงกำหนดต้องชำระเงินจำนวน ๒,๕๐๐ บาท ตามสัญญากู้ยืมเงิน นายคนกจะเรียกร้องให้นางสาวกนกวรรณชำระเงินตามสัญญากู้ยืมเงินดังกล่าวได้หรือไม่

เห็นว่ากรณีตามตัวอย่าง นายคนกไม่สามารถจะบังคับตามสัญญากู้ยืมเงินได้ เนื่องจากแบบของสัญญากู้ยืมเงินนั้นไม่สมบูรณ์ เพราะไม่มีการส่งมอบเงินที่ผู้ยืมกันจริง แต่นายคนกสามารถเรียกร้องค่าเสียหายอันเกิดจากการที่นางสาวกนกวรรณนำเตารีดไปให้ผู้อื่นใช้จนเกิดความชำรุดเสียหายได้

๒. ค่าธรรมเนียมในการทำสัญญา

กฎหมายกำหนดให้ผู้กู้เป็นผู้ต้องชำระค่าธรรมเนียมในการทำสัญญา ค่าส่งมอบหรือส่งคืนเงินที่ผู้ยืมเงิน ตัวอย่างค่าธรรมเนียมในการส่งมอบเงินกู้ เช่น ค่าธรรมเนียมของธนาคารในการโอนเงินกู้ให้กับลูกหนี้ โดยในส่วนเกี่ยวกับเรื่องค่าธรรมเนียมดังกล่าวนี้ กฎหมายจะอนุญาตให้ผู้สัญญาอาจตกลงกันเป็นอย่างอื่นได้ เนื่องจากกฎหมายมิได้ห้ามไว้อย่างเด็ดขาด ทั้งนี้ตั้งปรากฏตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖๕๑

๓. กำหนดเวลาใช้เงินกู้

สำหรับกำหนดเวลาใช้เงินกู้ มีได้ทั้งกรณีที่คู่สัญญาประสงค์จะกำหนดไว้ให้ชัดเจนและกรณีที่คู่สัญญาไม่ได้กำหนดไว้ หากจะกำหนดระยะเวลาใช้เงินกู้คืนก็ให้ตกลงวันเวลาที่ชัดเจนในการชำระหนี้คืน แต่หากผู้ให้กู้หรือเจ้าหนี้ไม่ประสงค์จะกำหนดระยะเวลาไว้ตั้งแต่แรกก็สามารถกำหนดภายหลังได้ โดยผู้ให้กู้หรือเจ้าหนี้จะต้องบอกกล่าวให้แก่ลูกหนี้ทราบล่วงหน้าว่าประสงค์จะให้ชำระเงินคืนเมื่อใด แต่การบอกกล่าวนั้นต้องทำภายในระยะเวลาพอสมควรไม่เร็วไปไม่ช้าไป และเพื่อป้องกันมิให้มีการถกเถียงกันว่ามีกรบอกกล่าวกันแล้วหรือไม่ ก็ควรจะต้องมีการบอกกล่าวกันเป็นลายลักษณ์อักษรและมีหลักฐานการรับคำบอกกล่าวดังกล่าวด้วย เช่น อาจส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ โดยบทบัญญัติส่วนนี้ตั้งปรากฏตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖๕๒

ตัวอย่างเช่น นายแดงให้นายดำกู้ยืมเงินจำนวน ๑๐,๐๐๐ บาท โดยได้ทำสัญญา กู้ยืมเงินกัน แต่ในสัญญามีได้กำหนดว่าจะต้องนำเงินที่กู้ยืมมาชำระคืนเมื่อใด เมื่อกู้ยืมไปได้ ๑ ปี นายแดงเกิดขัดสนเรื่องเงิน จึงประสงค์จะเรียกเงินกู้คืนจากนายดำ จึงได้แจ้งเป็นหนังสือส่งทาง ไปรษณีย์ให้นายดำทราบว่าตนจะขอเงินคืนภายในกำหนด ๑ เดือน นับแต่วันที่นายดำรับ หนังสือดังกล่าว ต่อมาครบกำหนด ๑ เดือน นายดำไม่นำเงินมาชำระ ดังนั้นนายแดงจะสามารถ บังคับให้นายดำชำระหนี้ได้หรือไม่

กรณีตามตัวอย่างเป็นสัญญากู้ยืมเงินที่มีได้กำหนดระยะเวลาชำระหนี้ไว้ให้ชัดเจน ตั้งแต่แรก ซึ่งอาจกำหนดเวลาชำระหนี้ได้ภายหลังโดยการบอกกล่าวให้ลูกหนี้คือนายดำทราบได้ และกรณีนี้นายแดงได้บอกกล่าวโดยชอบแล้ว เมื่อนายดำไม่ชำระหนี้ นายดำจึงตกเป็นผู้ผิดนัด และต้องรับผิดชอบต่อเจ้าหนี้ กล่าวคือ นายแดงเจ้าหนี้สามารถจะเรียกดอกเบี้ยผิดนัดและฟ้องร้อง บังคับให้นายดำชำระหนี้ได้

๔.

หลักฐาน การกู้ยืมเงิน

ในส่วนหลักฐานการกู้ยืมเงินนั้น กฎหมายกำหนดว่า สัญญากู้ยืมเงินกันมากกว่า ๒,๐๐๐ บาท จะต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือและอย่างน้อยต้องมีลายมือชื่อของผู้กู้ยืมเงินใน สัญญาดังกล่าวด้วย มิฉะนั้นจะไม่สามารถฟ้องร้องให้บังคับคดีกันได้ ปรากฏตามที่บัญญัติ ไว้ใน ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖๕๓ วรรค ๑

๕.

การชำระ เงินกู้ที่ถูกต้อง

เมื่อสัญญากู้ยืมเงินนั้นได้ทำเป็นหนังสือ กฎหมายก็ได้กำหนดไว้ว่าการชำระเงิน กู้คืนก็จำเป็นต้องมีหลักฐานลงลายมือชื่อเช่นกัน โดยในหลักฐานดังกล่าวต้องมีลายมือชื่อของ ผู้ให้กู้หรือเจ้าหนี้ หรือมิฉะนั้น ต้องมีการเวนคืนสัญญากู้ยืมเงินที่อยู่กับเจ้าหนี้ให้นับให้กับ ลูกหนี้ผู้ชำระหนี้ หรือมีการแทงเพิกถอนหรือขีดฆ่าทำลายสัญญาดังกล่าวเสีย ตามประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖๕๓ วรรคสอง

การกู้ยืมเงินแต่ผู้กู้ยืมรับสิ่งของหรือทรัพย์สินอย่างอื่นแทน และการกู้ยืมเงินกัน และผู้ให้กู้ยืมยอมรับชำระสิ่งของหรือทรัพย์สินอื่นแทนเงินที่กู้ยืม

การยอมรับสิ่งของหรือทรัพย์สินแทนเงินกู้ยืม ในทั้งสองกรณีดังกล่าว มิได้ตามที่คู่สัญญาตกลงกัน โดยกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์การคำนวณราคาทรัพย์สินและสิ่งของอื่นแทนจำนวนเงินว่า ให้คำนวณเท่ากับราคาตลาดของสิ่งของหรือทรัพย์สินอื่นนั้น ณ เวลาและสถานที่ส่งมอบ

โดยผลของการชำระหนี้ด้วยสิ่งของหรือทรัพย์สินอื่นดังกล่าว มีผลคือถือว่ามี การชำระหนี้แล้ว ส่งผลตามกฎหมายต่อมาคือ หนี้สินดังกล่าวเป็นอันระงับไป โดยคู่สัญญา จะตกลงแตกต่างจากที่กฎหมายกำหนดไว้ในเรื่องระยะเวลาที่นำมาคำนวณราคาสิ่งของ หรือราคาทรัพย์สินข้างต้นไม่ได้ เช่น ตกลงกันว่า ให้คำนวณเท่ากับราคาตลาด ณ วันที่ตกลงกัน อย่างไรก็ตามไม่อาจตกลงได้ กฎหมายให้เป็นโมฆะ หรือ ข้อตกลงดังกล่าวเป็นอันเสียไป เนื่องจากขัดกับหลักที่วางไว้ว่าให้คำนวณ เท่ากับราคาตลาด ณ วันที่มีการส่งมอบ สิ่งของหรือทรัพย์สินอื่นแทนการคืนเงินกู้ ทั้งนี้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖๕๖ วรรคท้าย

ตัวอย่างเช่น นายแดงให้นายดำกู้ยืมเงินจำนวน ๔๐๐,๐๐๐ บาท โดยได้ทำ สัญญากู้ยืมเงินกันไว้ ต่อมาก่อนถึงกำหนดชำระหนี้ตามสัญญา ๓ เดือน นายดำแจ้ง นายแดงว่าไม่มีเงินสดมาชำระ แต่ประสงค์จะนำรถยนต์มือสองของตน จำนวน ๑ คัน ราคาประเมินในขณะนั้นคือ ๔๐๐,๐๐๐ บาท มาชำระหนี้แทน แล้วนายแดงตอบตกลง ต่อมาในวันครบกำหนดชำระหนี้เงินกู้ นายแดงสืบทราบว่ารราคาตามท้องตลาดของรถยนต์ คันดังกล่าวลดลง โดยมีมูลค่าเพียง ๓๕๐,๐๐๐ บาท นายแดงจึงปฏิเสธไม่ยอมรับ ชำระหนี้ด้วยรถยนต์ นายดำจะโต้แย้งได้หรือไม่

กรณีตามตัวอย่าง นายดำไม่อาจโต้แย้งได้เนื่องจาก การคำนวณราคาของสิ่งของ ที่นำมาชำระหนี้แทนหนี้เงินจะต้องคำนวณ ณ วันส่งมอบสิ่งของนั้น เมื่อนายแดงไม่ยอม

๖.

๒. กฎหมายค้ำประกัน

สัญญาค้ำประกันเป็นสัญญาอุปกรณ์ซึ่งมักจะพ่วงกับสัญญาหลักหรือหนี้ประธาน เช่น หนี้กู้ยืมเงิน โดยการค้ำประกันคือการให้หลักประกันแก่เจ้าหนี้ว่าหากมีเหตุการณ์ใดที่ลูกหนี้ไม่อาจชำระหนี้สินได้ เจ้าหนี้ก็สามารถจะเรียกให้ผู้ค้ำประกันซึ่งเป็นบุคคลภายนอกชำระหนี้แทนลูกหนี้ได้ ทั้งนี้รายละเอียดสัญญาค้ำประกัน ซึ่งกฎหมายกำหนดเป็นมาตรฐาน ปรากฏตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพที่ ๓ เอกเทศสัญญา ลักษณะ ๑๑ ว่าด้วยเรื่อง ค้ำประกัน

ต่อมาการทำสัญญาค้ำประกันมีการแก้ไขหลักเกณฑ์ใหม่เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมกับ ผู้ค้ำประกันมากยิ่งขึ้นในหลายมาตรา ตามพระราชบัญญัติแก้ไขประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒๐) พ.ศ. ๒๕๕๗ โดยสรุปภายหลังกฎหมายแก้ไขใหม่ มีประเด็นต่างๆ ดังนี้

๑. แบบของสัญญาค้ำประกัน

ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖๘๐ วรรคสอง วางหลักในการทำสัญญาค้ำประกันเพื่อให้มีผลผูกพัน ตามกฎหมายและสามารถฟ้องร้องบังคับกันได้ว่าสัญญาค้ำ ประกันนั้นจะต้องทำเป็นหลักฐานเป็นหนังสือลงลายมือชื่อผู้ค้ำ ประกันเป็นสำคัญ กล่าวคืออย่างน้อยในสัญญาจะต้องมีลายมือ ชื่อของผู้ค้ำประกัน

๒. ประเภทของหนี้ที่สามารถทำสัญญาค้ำประกันได้

๒.๑ หนี้อันสมบูรณ์จึงทำสัญญาค้ำประกันได้ กฎหมายระบุว่า หนี้อันสมบูรณ์เท่านั้นจึงจะสามารถทำสัญญาค้ำประกันซึ่งเป็นสัญญา อุปกรณ์ได้ กล่าวคือ หนี้ประธานหรือหนี้หลักนั้นจะต้องสมบูรณ์ตามแบบที่ กฎหมายกำหนดไว้เสียก่อน โดยในกรณีหนี้กู้ยืมเงินนั้น กฎหมายกำหนดว่า จะสมบูรณ์ก็ต่อเมื่อมีการส่งมอบเงินกู้ให้แก่ผู้กู้ตามที่กล่าวมาแล้ว ดังนั้น ในกรณีไม่มีการส่งมอบเงินกู้กันจริงแต่มีการทำสัญญากู้เงินเพื่อหลบเลี่ยงหนี้ ประเภทอื่นจึงถือว่าเป็นหนี้กู้ยืมเงินยังไม่สมบูรณ์ จึงไม่สามารถทำสัญญา ค้ำประกันหนี้ดังกล่าวได้ หากตกลงทำสัญญาค้ำประกันไปก็ไม่อาจฟ้องร้อง ตามสัญญาค้ำประกันดังกล่าวได้เนื่องจากหนี้ที่ไม่สมบูรณ์จะทำสัญญา ค้ำประกันไม่ได้

ตัวอย่างเช่น นายแดงให้นายดำยืมรถจักรยานยนต์ไปใช้ ต่อมานายดำ นำรถจักรยานยนต์ไปให้นายขาวใช้งานโดยนายแดงไม่ได้อนุญาตนายขาวนำรถ คันดังกล่าวไปใช้แล้วเกิดประสบอุบัติเหตุ ทำให้รถเสียหายทั้งคัน นายแดง จึงตกลงกับนายดำทำสัญญากู้ยืมเงิน จำนวน ๕๐,๐๐๐ บาท เพื่อเป็นการประกัน การชำระค่าเสียหายรถจักรยานยนต์ โดยให้นายขาวลงลายมือชื่อในฐานะเป็น ผู้ค้ำประกันหนี้ดังกล่าว ดังนี้ นายขาวผู้ค้ำประกันจะต้องผูกพันตามสัญญา หรือไม่

กรณีดังกล่าวนายขาวไม่จำเป็นต้องผูกพันตามสัญญาค้ำประกัน เนื่องจาก สัญญากู้ยืมเงินซึ่งเป็นสัญญาหลักไม่สมบูรณ์เพราะไม่มีการส่งมอบ เงินกู้กันจริง

๒.๒ หนี้ในอนาคต หรือหนี้มีเงื่อนไข

หนี้ในอนาคต คือ หนี้ประธานที่ยังไม่อาจทราบได้ว่าจะเกิดขึ้นเมื่อใด แต่ในอนาคตมีแนวโน้มว่า จะเกิดขึ้นได้ เช่น หนี้เงินกู้เบิกเงินเกินบัญชี ในกรณีสั่งจ่ายเช็ค หนี้แบบนี้สามารถทำสัญญาค้ำประกันได้ แม้ขณะทำสัญญาค้ำประกันหนี้ประธานยังไม่เกิดขึ้นก็ตาม

สำหรับหนี้มีเงื่อนไข ยกตัวอย่างเช่น ในกรณีค้ำประกัน หนี้กู้ยืมเงินเพื่อส่งเสริมการศึกษาของบุตร ผู้กู้ แต่ในสัญญาผู้ดังกล่าว มีเงื่อนไขว่าจะกู้ยืมเงินต่อเมื่อบุตรของผู้กู้ศึกษาจบระดับมัธยมต้นแล้วต่อมา เมื่อบุตรคนดังกล่าวจบการศึกษาในระดับดังกล่าวสัญญาผู้ยืมมีการส่งมอบเงินกันจึงเกิดสัญญาผู้ยืมเงินที่สมบูรณ์ หากลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ เจ้าหนี้ก็ชอบที่จะบังคับเอากับผู้ค้ำประกันได้

อย่างไรก็ตาม เพื่อป้องกันมิให้เป็นภาระเอาเปรียบผู้ค้ำประกันที่เข้าค้ำประกันหนี้ในอนาคตและหนี้มี เงื่อนไขมากจนเกินไป กฎหมายจึงได้กำหนดว่าหนี้ในอนาคตและหนี้มีเงื่อนไขที่ผู้ค้ำประกันต้องรับผิดชอบนั้นจักต้องระบุ รายละเอียดของหนี้ให้ชัดเจน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

(๑) วัตถุประสงค์ในการก่อหนี้รายที่ค้ำประกัน และลักษณะของมูลหนี้

ทั้งนี้เพื่อให้บุคคลภายนอกซึ่งเข้ามาค้ำประกันหนี้ดังกล่าวทราบจุดมุ่งหมายและลักษณะของ หนี้อย่างชัดเจน โดยในที่นี้ลักษณะของหนี้ คือการกู้ยืมเงิน ส่วนวัตถุประสงค์ ก็เช่น กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษา กู้ยืมเงินเพื่อที่อยู่อาศัย หรือกู้ยืมเงินเพื่อการลงทุน เป็นต้น

(๒) จำนวนเงินสูงสุดที่ค้ำประกัน

ในส่วนนี้สัญญาค้ำประกันหนี้ในอนาคตจักต้องระบุจำนวนเงินสูงสุดที่ค้ำประกันด้วย เพื่อเป็น การป้องกันมิให้ผู้ค้ำประกันต้องรับผิดชอบอย่างไม่จำกัดอันเป็นการเอาเปรียบผู้ค้ำประกันซึ่งเป็นบุคคลภายนอก เกินสมควร โดยแต่เดิมนั้นกฎหมายมิได้บังคับว่าจะต้องระบุจำนวนเงินที่ต้องค้ำประกันหนี้ในอนาคตไว้ จึงส่งผลเสียต่อผู้ค้ำประกันให้ต้องรับผิดชอบไม่จำกัดจำนวน

(๓) ระยะเวลาในการก่อหนี้ที่ค้ำประกัน

สำหรับระยะเวลาในการก่อหนี้ที่ค้ำประกันก็เป็นประเด็นหนึ่งเพื่อคุ้มครองบุคคลภายนอกที่เข้าทำสัญญาค้ำประกันหนี้ในอนาคตให้ต้องรับผิดชอบตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในสัญญาเท่านั้น หากไม่มีการกำหนดระยะเวลาไว้ตามกฎหมายแล้ว สัญญาค้ำประกันนั้น จะไม่สามารถฟ้องร้องบังคับกันได้ อย่างไรก็ตามกฎหมายมีข้อยกเว้นไว้สำหรับในกรณีจำเป็นที่ต้องค้ำประกันกิจการทำต่อเนื่องกันไปหลายคราวซึ่งไม่จำเป็นต้องระบุระยะเวลาในการค้ำประกันหนี้ไว้ในสัญญาก็ได้กรณีนี้ที่พบบ่อยที่สุดคือกรณีค้ำประกันบุคคลเข้าทำงานในกิจการงานที่ทำต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามกฎหมายก็ยังให้สิทธิผู้ค้ำประกันที่จะบอกกล่าวยกเลิกการเข้าค้ำประกันหนี้ในอนาคตที่ยังไม่เกิดขึ้นได้ โดยส่งคำบอกกล่าวให้เจ้าหนี้ทราบเสียก่อนได้ โดยหากมีความรับผิดชอบใดๆ ภายหลังจากคำบอกกล่าวไปถึงเจ้าหนี้แล้วท่านว่าผู้ค้ำประกันหลุดพ้นจากความรับผิด ทั้งนี้ ดังปรากฏตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖๙๙

อนึ่ง มีข้อสังเกตที่สำคัญว่า กฎหมายไม่อนุญาตให้ผู้สัญญาตกลงไว้เป็นอย่างอื่นแตกต่างไปจากที่กฎหมายกำหนดไว้ข้างต้นโดยระบุว่าหากผิดไปจากที่กฎหมายกำหนดข้อตกลงนั้นตกเป็นโมฆะ ปรากฏตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖๘๕/๑ เพื่อป้องกันมิให้มีการตกลงยกเว้นหลักกฎหมายอันส่งผลให้ผู้ค้ำประกันต้องรับผิดชอบมากเกินไป

๒.๓ หนี้ที่ไม่ผูกพันลูกหนี้เพราะทำด้วยความสำคัญผิดหรือเพราะเป็นผู้ไร้ความสามารถหนี้กู้ยืมเงินที่กระทำโดยความสำคัญผิดในความสามารถของบุคคลผู้เป็นคู่สัญญาหรือทำโดยคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งเป็นบุคคลไร้ความสามารถนั้น ไม่ก่อให้เกิดความผูกพันระหว่างเจ้าหนี้และลูกหนี้ เนื่องจากสัญญาดังกล่าวตกเป็นโมฆะ หรือเสียเปล่าเนื่องจากกฎหมายกำหนดไว้ว่า บุคคลที่ศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถนั้น จะกระทำนิติกรรมเองไม่ได้ ต้องให้ผู้อนุบาลของบุคคลดังกล่าวเท่านั้นกระทำการแทน

สำหรับกฎหมายค้ำประกัน บุคคลภายนอกอาจทำสัญญาค้ำประกันหนี้ดังกล่าวได้แม้ว่าหนี้ประธาณนั้นจะตกเป็นโมฆะเพราะคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งบกพร่องในเรื่องความสามารถ โดยสัญญาค้ำประกันจะมีผลสมบูรณ์เมื่อบุคคลภายนอกนั้นรู้ถึงเหตุสำคัญผิดหรือไร้ความสามารถนั้นในขณะที่บุคคลภายนอก ซึ่งเป็นผู้ค้ำประกันนั้นเข้าทำสัญญา กล่าวโดยสรุปคือว่า หากผู้ค้ำประกันรู้ถึงเหตุความบกพร่องดังกล่าวในขณะที่เข้าทำสัญญาค้ำประกัน ผู้ค้ำประกันย่อมต้องรับผิดชอบตามสัญญาหากต่อมาลูกหนี้ที่ไม่มีความสามารถนั้นไม่ชำระหนี้

๒.๔ ไม่อาจตกลงให้ผู้ค้าประกันรับผิดชอบอย่าง
ลูกหนี้ร่วมได้ ตามมาตรา ๖๘๑/๑

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖๘๑/๑

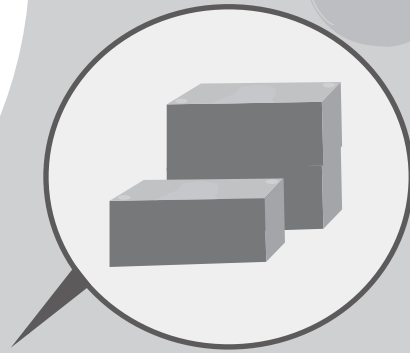
ที่แก้ไขเพิ่มเติมระบุมามีให้

คู่สัญญาตกลงให้ผู้ค้าประกันต้องรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วม

ซึ่งหากฝ่าฝืนกฎหมายดังกล่าว ข้อตกลงนั้นจะตกเป็นโมฆะ
หรือไม่มีผลบังคับทางกฎหมายได้ ดังนั้น เมื่อลูกหนี้ผิดนัดไม่ชำระหนี้

เจ้าหนี้ต้องเรียกให้ลูกหนี้ชำระหนี้ก่อน

จะเรียกให้ผู้ค้าประกันชำระหนี้แทนลูกหนี้ทันทีไม่ได้

อย่างไรก็ตาม ในวรรคสอง กฎหมายยกเว้นให้สามารถตกลงให้ผู้ค้าประกันรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมได้ หากปรากฏว่าผู้ค้าประกันนั้นมีสถานะเป็นนิติบุคคล เช่น บริษัทจำกัด บริษัทมหาชนจำกัด ห้างหุ้นส่วนจำกัด เป็นต้น และยินยอมเข้าผูกพันรับผิดชอบในหนี้ดังกล่าวอย่างลูกหนี้ร่วมหรือในฐานะเป็นลูกหนี้ร่วมเพราะนิติบุคคลมีความสามารถในการชำระหนี้สูงกว่าบุคคลธรรมดา

ทั้งนี้ เมื่อนิติบุคคลยินยอมรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมแล้ว นิติบุคคลดังกล่าวย่อมเสียสิทธิบางประการตามกฎหมาย ได้แก่

(๑) สิทธิที่จะขอให้เจ้าหนี้เรียกให้ลูกหนี้ชำระหนี้ก่อน ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖๘๘

(๒) สิทธิที่จะให้พิสูจน์ให้เจ้าหนี้ทราบว่า ลูกหนี้มีทางที่จะชำระหนี้ได้และบังคับให้ลูกหนี้ชำระหนี้ได้นั้นไม่ยากเกินไป

(๓) สิทธิที่จะเรียกให้เจ้าหนี้บังคับเอาหลักประกันที่ลูกหนี้นำมาให้เจ้าหนี้อยู่ติดไว้เป็นประกันก่อน
อนึ่งเมื่อผู้ค้าประกันซึ่งเป็นนิติบุคคลเสียสิทธิทั้งสามประการดังกล่าว ทำให้ผู้ค้าประกันซึ่งเป็นนิติบุคคลต้องถูกเจ้าหนี้บังคับให้ชำระหนี้ได้โดยตรง ไม่อาจอ้างให้เจ้าหนี้ไปเรียกให้ลูกหนี้ชำระหนี้ หรือบังคับเอากับทรัพย์สินที่เป็นหลักประกันของลูกหนี้ข้างต้นเสียก่อนได้นั่นเอง

๒.๕ การบอกกล่าวให้ผู้ค้าประกันชำระหนี้ เมื่อลูกหนี้ผู้กู้ผิดนัด มาตรา ๖๘๖
สำหรับการบอกกล่าวให้ผู้ค้าประกันชำระหนี้ นั้น มีขั้นตอนตามกฎหมาย ดังนี้

๑. เจ้าหนี้มีหนังสือบอกกล่าวไปยังผู้ค้าประกัน
ภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่ลูกหนี้ผิดนัด

๒. เจ้าหนี้จะเรียกให้ผู้ค้าประกันชำระหนี้ก่อน
หนังสือบอกกล่าวข้างต้นจะไปถึงผู้ค้าประกันไม่ได้
แต่ไม่ตัดสิทธิผู้ค้าประกันที่จะชำระหนี้เมื่อหนี้ถึงกำหนด
ชำระ

โดยหากเจ้าหนี้ฝ่าฝืนกฎหมายมิได้มีหนังสือบอกกล่าวแก่ผู้ค้าประกันภายในกำหนดเวลา ๖๐ วัน กฎหมายกำหนดให้ผู้ค้าประกันหลุดพ้นจากความรับผิดชอบในดอกเบี้ยและค่าสินไหมทดแทนตลอดจนภาระติดพันอันเป็นอุปสรรคแห่งหนี้รายนั้นที่เกิดขึ้นภายหลังพ้นกำหนดระยะเวลา ๖๐ วันข้างต้น

๒.๖ การชำระหนี้ของผู้ค้าประกัน

โดยหลักการแล้วผู้ค้าประกันไม่จำเป็นต้องชำระหนี้ก่อนหน้านั้นถึงกำหนดชำระและเมื่อผู้ค้าประกันถูกเจ้าหนี้ทวงให้ชำระหนี้ ผู้ค้าประกันมีสิทธิที่จะอ้างกับเจ้าหนี้ว่าให้ไปเรียกเก็บกับลูกหนี้ก่อน ยกเว้นกรณีที่ปรากฏว่าลูกหนี้ นั้นถูกศาลพิพากษาให้ล้มละลายหรือลูกหนี้ไม่ทราบว่าจะอยู่ที่ใดในราชอาณาจักร ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖๘๗ และ ๖๘๘ และหากเจ้าหนี้มีทรัพย์สินซึ่งลูกหนี้นำมาประกันหนี้ ผู้ค้าประกันมีสิทธิแจ้งให้เจ้าหนี้นำเอาทรัพย์สินดังกล่าวมาชำระหนี้เสียก่อนได้ และประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖๙๐ ได้กำหนดให้เจ้าหนี้จะต้องชำระหนี้เอาจากทรัพย์สินซึ่งเป็นประกันนั้นเสียก่อน

เมื่อผู้ค้าประกันจะชำระหนี้ นั้นผู้ค้าประกันอาจชำระหนี้ทั้งหมดหรือชำระหนี้ตามเงื่อนไขและวิธีการ ในการชำระหนี้ที่ลูกหนี้มีอยู่กับเจ้าหนี้ก่อนผิคนัดชำระหนี้ เฉพาะในส่วนที่ตนต้องรับผิดชอบก็ได้ เช่น ก่อนที่ลูกหนี้ จะผิคนัดไม่ชำระหนี้ในส่วนที่เหลือกับเจ้าหนี้ ผู้ค้าประกันได้รับการบอกกล่าวให้ชำระหนี้ตามกำหนดแล้ว ผู้ค้าประกันจะชำระหนี้ที่เหลือทั้งหมดในครั้งเดียวหรือผ่อนชำระให้เจ้าหนี้เป็นงวดๆตามเงื่อนไขและ ข้อตกลงก่อนผิคนัดระหว่างเจ้าหนี้และลูกหนี้ก็ได้

๒.๗ ผลกรณีเจ้าหนี้ปฏิเสธไม่รับชำระหนี้จากผู้ค้าประกัน

หากผู้ค้าประกันได้แสดงความประสงค์จะชำระหนี้ตามข้อ ๒.๖ แล้วเจ้าหนี้ไม่ยอมรับชำระหนี้ดังกล่าว กฎหมายให้ผู้ค้าประกันหลุดพ้นจากความรับผิดชอบในหนี้ดังกล่าวทันที

ในระหว่างที่ผู้ค้าประกันชำระหนี้ตามเงื่อนไขและวิธีการในการชำระหนี้ของลูกหนี้ข้างต้น เจ้าหนี้ ไม่อาจเรียกดอกเบี้ยเพิ่มขึ้นเพราะเหตุที่ลูกหนี้ผิคนัดในระหว่างนั้นได้ นอกจากนั้นเมื่อผู้ค้าประกันชำระหนี้ ดังกล่าวไปแล้ว ผู้ค้าประกันก็มีสิทธิที่จะไปไล่เบี้ยเรียกให้ลูกหนี้ชำระหนี้คืนผู้ค้าประกันได้ตามจำนวนที่ตนชำระ ไปจริงรวมถึงดอกเบี้ยและค่าเสียหายอื่นจากการค้าประกันหนี้ดังกล่าวด้วย

๒.๘ กรณีเจ้าหนี้ตกลงกับลูกหนี้เพื่อลดจำนวนหนี้ที่มีการค้าประกัน

กฎหมายได้วางหลักไว้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖๙๑ ว่า ในกรณีที่ลูกหนี้ และเจ้าหนี้มีการตกลงลดจำนวนหนี้ที่มีการค้าประกัน รวมถึงการตกลงลดจำนวนดอกเบี้ย ค่าสินไหม ทดแทนหรือค่าภาระติดพันอันเป็นอุปกรณ์แห่งหนี้รายนั้นไว้ว่า เจ้าหนี้ต้องมีหนังสือบอกกล่าวแจ้งให้ผู้ค้าประกัน ทราบถึงข้อตกลงดังกล่าวภายใน ๖๐ วันนับแต่วันที่ตกลงกันได้ ข้อตกลงดังกล่าวจึงจะผูกพันผู้ค้าประกัน ถ้าลูกหนี้ชำระหนี้ที่ลดลงครบถ้วนแล้วหรือยังไม่ครบแต่ผู้ค้าประกันเข้าชำระหนี้ที่เหลือหรือผู้ค้าประกัน ชำระหนี้ที่ลดแล้วทั้งหมดเพราะลูกหนี้ไม่ชำระทั้งหมด ผลคือผู้ค้าประกันหลุดพ้นจากการค้าประกันและผลอีก ประการหนึ่งคือ ในการชำระหนี้ของผู้ค้าประกันดังกล่าว กฎหมายระบุให้ผู้ค้าประกันมีสิทธิชำระหนี้ได้แม้ ล่วงเลยกำหนดเวลาชำระหนี้ตามที่ได้ลดแต่ไม่เกิน ๖๐ วัน นับแต่วันที่ครบกำหนดชำระหนี้ดังกล่าว และใน กรณีที่เจ้าหนี้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ค้าประกันทราบถึงข้อตกลงดังกล่าวเมื่อล่วงเวลากำหนดเวลาชำระหนี้ตาม ที่ได้ลดแล้วให้ผู้ค้าประกันมีสิทธิชำระหนี้ได้ภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่เจ้าหนี้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ค้าประกันทราบถึง ข้อตกลงนั้น

นอกจากนั้น กฎหมายกำหนดว่า ข้อตกลงที่ทำขึ้นภายหลังที่ลูกหนี้ผิคนัดชำระหนี้แล้ว หากในข้อตกลง นั้นมีผลขยายเวลาชำระหนี้ให้แก่ลูกหนี้ มิให้ถือว่าเป็นการผ่อนเวลาให้ชำระหนี้ตาม มาตรา ๗๐๐ นั้นหมายความว่า ผู้ค้าประกันไม่หลุดพ้นจากความรับผิด

๒.๙ กรณีเจ้าหนี้ยอมผ่อนเวลาให้ลูกหนี้ชำระหนี้

มีประเด็นว่า หากมีการตกลงผ่อนเวลาให้ลูกหนี้ชำระหนี้ จะผูกพันผู้ค้ำประกันหรือไม่ซึ่ง ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๗๐๐ กำหนดหลักเกณฑ์ไว้ว่า หากผู้ค้ำประกันเข้าค้ำประกันหนี้ซึ่งมีกำหนดระยะเวลาที่แน่นอน แต่ต่อมาเจ้าหนี้ยอมผ่อนระยะเวลาชำระหนี้หรือผ่อนผันให้ลูกหนี้ชำระหนี้เป็นวันอื่น หากผู้ค้ำประกันมิได้ทราบและให้ความยินยอมในการผ่อนผันดังกล่าวผู้ค้ำประกันไม่ต้องรับผิดชอบในหนี้ในวันอีกต่อไป

นอกจากนั้นเจ้าหนี้ไม่อาจทำข้อตกลงล่วงหน้าให้ผู้ค้ำประกันยินยอมให้มีการผ่อนเวลาได้เพราะกฎหมายกำหนดว่าหากมีการตกลงล่วงหน้าไว้ ข้อตกลงนั้นจะใช้บังคับไม่ได้ แต่มีข้อยกเว้นซ้อนขึ้นมาอีกว่า ยกเว้นแต่ผู้ค้ำประกันที่เป็นสถาบันการเงินหรือผู้ค้ำประกันเพื่อสินจ้างเป็นปกติธุระ นั้นหมายความว่ากฎหมายมุ่งคุ้มครองผู้ค้ำประกันซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาซึ่งอาจไม่ทราบข้อตกลงดังกล่าวและอาจถูกเอาเปรียบจากการไม่ทราบข้อตกลงดังกล่าวเป็นสำคัญ

๒.๑๐ ผลภายหลังชำระหนี้

เมื่อผู้ค้ำประกันชำระหนี้ให้กับเจ้าหนี้แทนลูกหนี้แล้ว ผู้ค้ำประกันมีสิทธิตามกฎหมาย ดังนี้

(๑) มีสิทธิไล่เบี้ยทั้งเงินต้น ดอกเบี้ยและค่าเสียหายอื่นจากการค้ำประกันจากลูกหนี้

(๒) มีสิทธิเรียกชดเชยใดๆ ที่ลูกหนี้มีต่อเจ้าหนี้ขึ้นต่อผู้แทนลูกหนี้ได้ เว้นแต่ ไม่ทราบว่ามีชดเชยในเรื่องราวใดๆ โดยหากผู้ค้ำประกันทราบแต่ไม่ยกชดเชยขึ้นต่อผู้กับเจ้าหนี้กฎหมายลงโทษผู้ค้ำประกันให้ผู้ค้ำประกันไม่อาจไล่เบี้ยลูกหนี้ได้เท่าที่ไม่ยกชดเชยดังกล่าว

(๓) หากผู้ค้ำประกันชำระหนี้แทนลูกหนี้โดยไม่แจ้งลูกหนี้ให้ทราบ ต่อมาลูกหนี้ได้ชำระหนี้นั้น ให้แก่เจ้าหนี้ซ้ำอีก กฎหมายไม่ให้สิทธิผู้ค้ำประกันที่จะไล่เบี้ยลูกหนี้ได้อีกต่อไป แต่ไม่ตัดสิทธิผู้ค้ำประกันฟ้องเรียกเงินที่ชำระไปแทนลูกหนี้คืนจากเจ้าหนี้

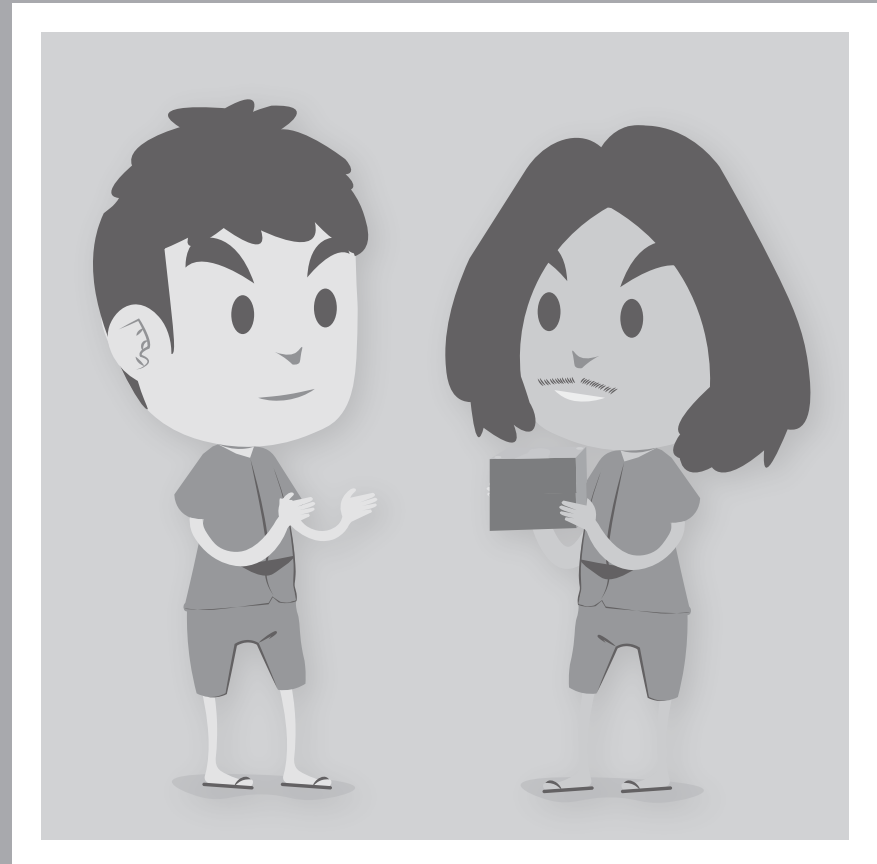
(๔) หากเจ้าหนี้กระทำการใดเป็นเหตุให้ผู้ค้ำประกันต้องเสียหายไม่อาจรับช่วงสิทธิในสิทธิใดก็ดีจำนวนก็ดี จำนำหรือบุริมสิทธิอื่นก็ดีที่ลูกหนี้ให้ไว้กับเจ้าหนี้ ผู้ค้ำประกันย่อมหลุดพ้นจากความรับผิดเพียงเท่าที่ตนนั้นเสียหาย

“

๓. การชำระหนี้

บทบัญญัติเรื่องการชำระหนี้ปรากฏตาม ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๒ ว่าด้วยเรื่อง หนี้ หมวดที่ ๕ ความระงับแห่งหนี้ ซึ่งมีสาระสำคัญเกี่ยวกับหนี้สิน ดังนี้

”

๓.๑ กำหนดเวลาชำระหนี้

หากคู่สัญญาไม่ได้กำหนดเวลาชำระหนี้ไว้รวมถึงไม่อาจสันนิษฐานได้ว่าเวลาชำระหนี้ นั่นคือเวลาใด เจ้าหนี้ย่อมเรียกให้ลูกหนี้ชำระหนี้ได้ในทันที และลูกหนี้ก็ย่อมชำระหนี้ได้ในทันทีเช่นกัน

หากคู่สัญญาได้มีการกำหนดเวลาชำระหนี้ไว้ แต่ยังเป็นที่ยสงสัยว่าเป็นเวลาใด กฎหมายให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่า เจ้าหนี้จะเรียกให้ชำระหนี้ก่อนถึงเวลานั้นไม่ได้ แต่ฝ่ายลูกหนี้จะชำระหนี้ได้ก่อนกำหนดนั้น ตามมาตรา ๒๐๓

๓.๒ บุคคลผู้มีสิทธิชำระหนี้

โดยหลักแล้ว การชำระหนี้กู้ยืมเงินหรือหนี้อื่นใด ผู้มีหน้าที่ชำระหนี้โดยตรงคือลูกหนี้หรือผู้กู้ ซึ่งเป็นคู่สัญญาในสัญญากู้ยืมเงินเท่านั้น แต่บุคคลภายนอกอาจชำระหนี้แทนก็ได้ บุคคลภายนอกดังกล่าว เช่น ผู้ค้าประกัน แต่กฎหมายก็ยกเว้นไว้ในกรณีนี้ที่ไม่เปิดให้บุคคลภายนอกชำระได้ เช่น หนี้จำนองให้ลูกหนี้ ทำการงานซึ่งต้องอาศัยความสามารถและความเชี่ยวชาญเฉพาะของลูกหนี้ นั้น เช่น จำนองให้ลูกหนี้ว่าจตุร หรือ กรณีบุคคลภายนอกไม่อาจชำระแทนได้เพราะเป็นการขัดกับเจตนาที่แท้จริงของคู่สัญญา เช่น คู่สัญญาอาจจะตกลงกันไว้ล่วงหน้าห้ามบุคคลภายนอกมาชำระหนี้ เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม แม้ไม่มีข้อตกลงห้ามมิให้บุคคลนอกผู้ไม่มีส่วนได้เสียในหนี้สินดังกล่าวไปชำระหนี้ก็ตาม แต่ผู้ไม่มีส่วนได้เสียในหนี้ดังกล่าวจะชำระหนี้โดยไม่ได้ได้รับความยินยอมจากลูกหนี้หรือผู้กู้ไม่ได้ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๓๑๔

๓.๓ บุคคลผู้มีสิทธิรับชำระหนี้

บุคคลผู้มีสิทธิรับชำระหนี้ คือ คู่สัญญาเท่านั้น ในกรณีหนี้สินคือ ผู้ให้กู้ยืมเงินซึ่งเป็นเจ้าหนี้ตามสัญญา เว้นแต่เจ้าหนี้ได้มอบอำนาจไว้ให้บุคคลอื่นรับชำระหนี้แทน อย่างไรก็ตามหากเจ้าหนี้ยังไม่ได้มอบอำนาจให้บุคคลได้รับชำระหนี้เมื่อบุคคลนั้นไปรับชำระหนี้แล้วต่อมาเจ้าหนี้ได้ให้สัตยาบันหรือรับรองการกระทำดังกล่าว ก็ถือว่าการชำระหนี้ นั้นสมบูรณ์เช่นกัน การรับรองหรือให้สัตยาบันดังกล่าว กฎหมายไม่ได้ระบุว่าต้องทำเป็นลายลักษณ์อักษรมีลายมือชื่อของเจ้าหนี้จึงจะนำพยานบุคคลหรือพยานเอกสารที่พอจะมีมา พิสูจน์ให้ศาลทราบได้ ทั้งนี้ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๓๑๕

หากเป็นกรณีอื่นนอกจากที่กล่าวมาข้างต้น การชำระหนี้แก่บุคคล ผู้ไม่มีสิทธิชำระหนี้ นั้นจะสมบูรณ์ต่อเมื่อเจ้าหนี้ได้รับชำระเงินคืน เท่านั้น ซึ่งอาจไม่เต็มจำนวนหนี้ก็ได้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๓๑๗

อย่างไรก็ตามมีบางกรณีที่บุคคลภายนอกนั้นถือใบเสร็จมาเรียกให้ ลูกหนี้ชำระหนี้แล้วลูกหนี้เชื่อโดยสุจริตและมิได้ประมาทเลินเล่อว่าบุคคล ดังกล่าวมีอำนาจรับชำระหนี้ได้จึงได้ชำระหนี้ไป กฎหมายคุ้มครองลูกหนี้ ผู้นั้นโดยถือว่าการชำระหนี้ นั้นมีผลสมบูรณ์ โดยถือว่าบุคคลผู้ถือใบเสร็จ มารับชำระหนี้มีสิทธิรับชำระหนี้ได้ตามกฎหมาย ตามประมวลกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์ มาตรา ๓๑๘

นอกจากนั้น กฎหมายให้สิทธิเจ้าหนี้ที่จะปฏิเสธไม่รับชำระหนี้บางส่วน หรือปฏิเสธไม่รับชำระหนี้ เป็นอย่างอื่นผิดไปจากที่จะต้องชำระแก่เจ้าหนี้ตามสัญญาด้วย แต่หากเจ้าหนี้ยินยอมรับชำระหนี้เป็นอย่างอื่น แทนการชำระหนี้ที่แท้จริงตามที่ตกลงไว้ กฎหมายให้หนี้ นั้นเป็นอันระงับเพราะถือว่ามี การชำระหนี้ ที่สมบูรณ์แล้ว และกรณีที่ลูกหนี้เลือกช่องทางยอมรับชำระหนี้เป็นหนี้ อย่างใดอย่างหนึ่งขึ้นใหม่ต่อเจ้าหนี้เป็น การตอบแทนการชำระหนี้ นั้น หากข้อตกลงดังกล่าวไม่ชัดเจนยังเป็นที่ยสงสัยกฎหมายมิให้สันนิษฐานว่า ลูกหนี้ได้ก่อหนี้ขึ้นแทนการชำระหนี้ดังกล่าว ทั้งนี้ปรากฏตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๓๒๐ และ ๓๒๑

ในกรณีชำระหนี้ด้วยตัวเงิน เช่น เช็คนั้นจะถือว่าหนี้ระงับได้ ต่อเมื่อตัวเงินนั้นได้ใช้เงินหรือ ขึ้นเงินแล้ว แต่หากเจ้าหนี้ยินยอมรับชำระหนี้เป็นทรัพย์สินอื่นหรือสิทธิอื่นจากลูกหนี้แทนจำนวนเงิน ที่กู้ยืมไป และไม่มีการโต้แย้งจากบุคคลภายนอกหรือทรัพย์สินนั้นชำระครบพร้อม ลูกหนี้จะต้องรับผิดชอบ

๓.๔ สถานที่ที่จะ ต้องชำระหนี้

ในกรณีที่คู่สัญญาไม่ได้ตกลงกันไว้เกี่ยวกับสถานที่ที่จะต้องชำระหนี้ โดยปกติการชำระหนี้เงินกู้จะต้องชำระหนี้ที่สถานที่ที่เป็นภูมิลำเนาของเจ้าหนี้และหากมีค่าใช้จ่ายอื่นเกิดขึ้นเนื่องจากการชำระหนี้ถ้าไม่ได้ตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่นก็ให้ตกเป็นภาระของลูกหนี้ต้องเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายดังกล่าวเว้นแต่กรณีที่เจ้าหนี้นายภูมิลำเนาหรือเพราะการอื่นใดที่เจ้าหนี้ได้กระทำเป็นเหตุให้มีค่าใช้จ่ายเพิ่มกฎหมายกำหนดให้ค่าใช้จ่ายดังกล่าวเจ้าหนี้ต้องเป็นผู้ออกตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๓๒๔ และ ๓๒๕

หลังจากได้ชำระหนี้แล้วทั้งหมดจนหนี้ดังกล่าวระงับไปกฎหมายกำหนดว่าลูกหนี้มีสิทธิที่จะได้รับใบเสร็จรับเงินเป็นหลักฐานจากเจ้าหนี้นั้น นอกจากนั้นลูกหนี้มีสิทธิที่จะเรียกให้เจ้าหนี้เวนคืนเอกสารอันเป็นหลักฐานแห่งการกู้ยืมเงิน หรือขีดฆ่าสัญญากู้ยืมเงินหรือหลักฐานการกู้ยืมเงินเสีย

หากเอกสารดังกล่าวสูญหายลูกหนี้หรือบุคคลผู้ชำระหนี้ก็มีสิทธิที่จะขอความการระงับหนี้ลงไว้ในใบเสร็จหรือเอกสารอื่นอีกฉบับหนึ่งต่างหาก

การชำระหนี้แต่บางส่วน กฎหมายกำหนดให้ลูกหนี้มีสิทธิได้รับใบเสร็จเช่นกันและมีสิทธิจดแจ้งการชำระหนี้แต่บางส่วนดังกล่าวลงไว้ในเอกสาร ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๓๒๖

กรณีการชำระหนี้เงินกู้เป็นงวดๆ หรือการชำระดอกเบี้ย กฎหมายให้สันนิษฐานว่าหากเจ้าหนี้ออกใบเสร็จให้เพื่องวดใดแล้ว ถือว่าเจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้ในงวดก่อนๆ แล้ว และหากเจ้าหนี้ออกใบเสร็จว่าได้รับเงินต้นแล้วย่อมถือว่าได้เจ้าหนี้ได้รับชำระดอกเบี้ยจนครบถ้วนแล้ว และมีข้อสันนิษฐานตามกฎหมายอีกว่าหากเจ้าหนี้ได้เวนคืนต้นฉบับหลักฐานการกู้ยืมเงินให้ลูกหนี้แล้วถือว่าหนี้้นั้นเป็นอันระงับไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๓๒๗

หากการชำระเงินกู้ในครั้งหนึ่งไม่สามารถครอบคลุมทั้งเงินต้น ดอกเบี้ยและค่าฤชาธรรมเนียมตามที่ตกลงกันให้ชำระได้ ก็ให้หักเงินดังกล่าวเป็นการชำระค่าฤชาธรรมเนียมเสียก่อนแล้วจึงชำระดอกเบี้ยและในที่สุดก็ใช้ชำระเงินต้น ตามมาตรา ๓๒๘

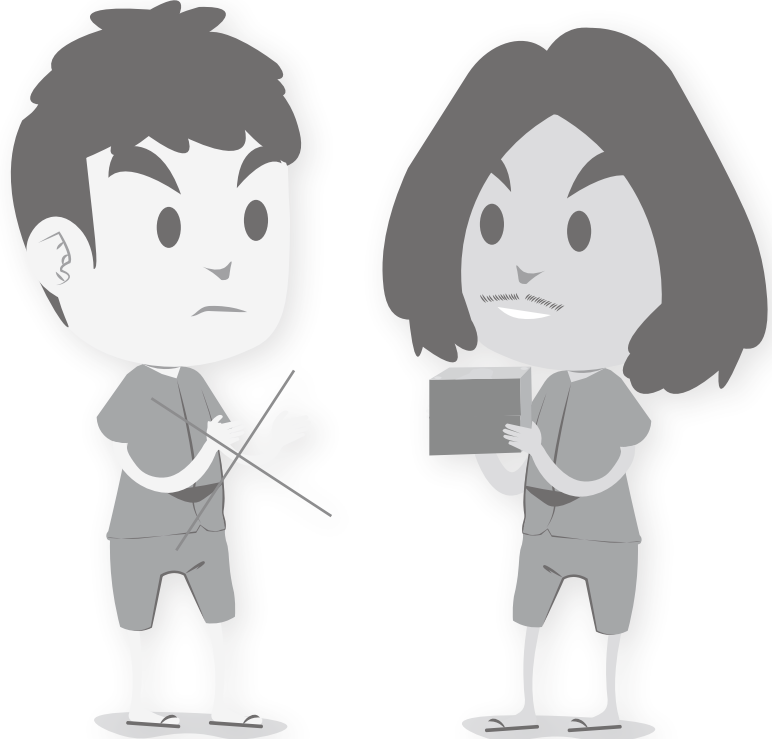
๓.๕ หลักฐานแห่ง การชำระหนี้

๓.๖ ผลของการ ขอชำระหนี้ ที่ขอด้วย กฎหมาย

เมื่อลูกหนี้ขอปฏิบัติการชำระหนี้โดยชอบแล้ว เช่น ชำระหนี้ตรงตามวัตถุประสงค์ตามที่ตกลงไว้ และตามกำหนดเวลา สถานที่ที่กำหนดไว้ แต่เจ้าหนี้ปฏิเสธไม่รับชำระหนี้โดยไม่มีเหตุที่จะอ้างได้ตามกฎหมาย ผลคือ ลูกหนี้นิยมหมดความรับผิดชอบในความรับผิดชอบอันเกิดจากการไม่ชำระหนี้นับตั้งแต่เวลาที่ขอปฏิบัติการชำระหนี้โดยชอบนั้น เช่น ความรับผิดชอบในเรื่องดอกเบี้ยผิดนัด เป็นต้น เพราะถือว่าลูกหนี้ไม่ผิดนัดอีกต่อไป แต่ฝ่ายที่ผิดนัดกลับกลายเป็นเจ้าหนี้เสียเอง ตามมาตรา ๓๓๐

กรณีอาจเกิดขึ้นได้หากเจ้าหนี้นั้นไม่สุจริตประสงค์จะได้ดอกเบี้ยเพิ่มเติมจากลูกหนี้หรือเจ้าหนี้อาจจะหลงลืมวันครบกำหนดชำระหนี้ เช่น ในวันครบกำหนดชำระหนี้เจ้าหนี้นั้นอาจไม่อยู่ที่ภูมิลำเนาของตน เป็นเหตุให้ลูกหนี้ไม่ทราบว่าจะชำระหนี้กับผู้ใด ซึ่งกรณีนี้ลูกหนี้สามารถนำเงินไปชำระหนี้ได้โดยไปวางเงินที่จะต้องชำระคืนให้เจ้าหนี้ไว้ที่สำนักงานวางทรัพย์ ของกรมบังคับคดี หรือบังคับคดีประจำจังหวัดนั้นๆ แทนโดยการวางเงินที่จะต้องชำระจนครบถ้วนแล้ว ผลก็ทำให้ลูกหนี้นั้นหลุดพ้นหนี้สินดังกล่าวเช่นเดียวกับชำระหนี้ให้กับเจ้าหนี้โดยตรง

๓.๗ กรณีหาก เจ้าหนี้ปฏิเสธ ไม่ยอมรับ ชำระหนี้

ในกรณีข้างต้น กฎหมายกำหนดให้เป็นภาระของผู้ชำระเงินหรือวางเงินนั้นจักต้องบอกกล่าวให้เจ้าหนี้ทราบถึงการวางทรัพย์สินนั้นในทันทีนอกจากนั้นกฎหมายยังให้สิทธิแก่ลูกหนี้ที่จะถอนทรัพย์สินที่วางนั้นได้ เมื่อถอนทรัพย์สินที่วางไว้ก็ให้ถือว่ามิได้วางทรัพย์สินนั้นไว้เลย แต่สิทธิดังกล่าวจะหมดไปหากเกิดกรณีดังนี้

- (๑) ลูกหนี้สละสิทธิการถอนทรัพย์สินที่วางไว้ล่วงหน้าต่อสำนักงานวางทรัพย์สิน
- (๒) เมื่อเจ้าหนี้เข้าแสดงเจตนาว่าจะรับเอาทรัพย์สินนั้นแล้ว
- (๓) เมื่อการวางทรัพย์สินนั้นเป็นการวางตามคำสั่งศาลและได้บอกกล่าวคำสั่งศาลดังกล่าวให้สำนักงานวางทรัพย์สินทราบแล้ว

สำหรับค่าธรรมเนียมในการวางทรัพย์สินนั้นกฎหมายให้ตกเป็นภาระของเจ้าหนี้เว้นแต่ในกรณีถอนการวางทรัพย์สินซึ่งลูกหนี้ต้องรับผิดชอบในค่าใช้จ่ายหากต่อมาเจ้าหนี้ไม่ไปปรับเงินกู้หรือทรัพย์สินที่วางไว้เพื่อการชำระหนี้ตามที่ตกลงกันภายในเวลา ๑๐ ปี นับแต่ได้รับการบอกกล่าวจากลูกหนี้แล้ว สิทธิดังกล่าวย่อมระงับ นั่นคือเจ้าหนี้จะไปปรับทรัพย์สินที่วางเกิน ๑๐ ปีดังกล่าวไม่ได้ แต่ไม่ตัดสิทธิลูกหนี้ที่จะไปปรับทรัพย์สินที่วางไว้คืนแม้ลูกหนี้จะได้สละสิทธิการถอนทรัพย์สินนั้นก็ตาม

โดยหลักเกณฑ์การวางทรัพย์สินข้างต้นนี้ สามารถนำไปปรับใช้กับกรณีที่บุคคลผู้ชำระหนี้เงินกู้ไม่ทราบถึงสิทธิหรือไม่รู้ตัวเจ้าหนี้ได้แน่นอนโดยมิใช่ความผิดของตนด้วย ซึ่งอาจเกิดขึ้นได้กรณีที่เจ้าหนี้เสียชีวิตแล้วไม่ทราบว่าทายาทของเจ้าหนี้คือผู้ใด

๔. ผลของการไม่ชำระหนี้

ผลของการไม่ชำระหนี้ได้บัญญัติไว้ในตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๒ มาตรา ๒๐๓ ถึง มาตรา ๒๒๕ โดยมีประเด็นสำคัญเกี่ยวกับหนี้สินและผลของการไม่ชำระหนี้ของหนี้สินดังกล่าวที่ควรทราบ ดังต่อไปนี้

๔.๑ การผิดนัดของลูกหนี้

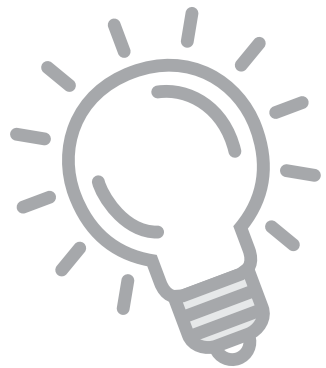
เมื่อหนี้ถึงกำหนดชำระแล้วและเจ้าหนี้ได้ให้คำเตือนลูกหนี้ให้ชำระหนี้แล้ว ไม่ว่าจะคำเตือนเป็นลายลักษณ์อักษรหรือคำเตือนด้วยวาจา ลูกหนี้ก็ยังไม่ชำระจะถือว่าลูกหนี้ตกเป็นผู้ผิดนัดทันที เพราะเจ้าหนี้นั้นได้เตือนแล้วและโดยปกติลูกหนี้จะต้องรับผิดชอบในดอกเบี้ยอันเกิดจากการผิดนัดนั้นด้วย

ถ้าหนี้ได้กำหนดเวลาชำระหนี้ไว้ตามวันแห่งปฏิทิน เช่น ให้ชำระในวันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ และลูกหนี้นี้มิได้ชำระหนี้ตามกำหนดนั้น ลูกหนี้ผิดนัดทันทีโดยเจ้าหนี้ไม่ต้องเตือนให้ชำระหนี้เลย โดยการผิดนัดทันทีนี้นำไปใช้ในกรณีที่เจ้าหนี้ได้บอกกล่าวล่วงหน้าก่อนการชำระหนี้ โดยกำหนดเวลาตามวันปฏิทินชัดเจนด้วย ตามมาตรา ๒๐๔

๔.๒ การผิดนัดของเจ้าหนี้

หากลูกหนี้ขอชำระหนี้แล้วเจ้าหนี้ปฏิเสธไม่รับชำระหนี้ โดยปราศจากเหตุตามกฎหมาย เจ้าหนี้จะตกเป็นผู้ผิดนัดทันที เมื่อเจ้าหนี้ผิดนัดโดยปกติเจ้าหนี้จะไม่อาจคิดดอกเบี้ยผิดนัดเอากับลูกหนี้ผู้กู้ยืมเงินได้ ตามมาตรา ๒๐๗

๔.๓ การไม่ชำระหนี้ให้ต้องตามความประสงค์อันแท้จริงแห่งมูลหนี้

คือการไม่ชำระให้ตรงตามที่สัญญาระบุไว้หรือชำระหนี้โดยไม่สุจริต

เช่น ไม่ชำระหนี้เงินกู้ให้เจ้าหนี้ในสถานที่ที่ได้ตกลงกันได้ กฎหมายระบุว่าหากเจ้าหนี้เสียหายเพราะการไม่ชำระหนี้ให้ถูกต้องตามความประสงค์ของเจ้าหนี้สามารถเรียกค่าสินไหมทดแทนจากลูกหนี้ได้ เช่น ค่าใช้จ่ายจากการเดินทางมารับชำระหนี้จากลูกหนี้ นอกสถานที่ที่ได้ตกลงไว้ เป็นต้น

๔.๔ ลูกหนี้มอบให้ตัวแทนไปชำระหนี้แทน

“๔.๔ ลูกหนี้มอบให้ตัวแทนไปชำระหนี้แทน
ในประเด็นนี้มาตรา ๒๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้กำหนดหลักเกณฑ์ไว้ว่าหากลูกหนี้ได้มอบอำนาจให้ตัวแทนไปชำระหนี้แทนหรือใช้ให้บุคคลใดไปชำระหนี้แทนลูกหนี้จะต้องรับผิดชอบในความผิดของตัวแทนหรือคนที่ตนใช้ให้ไปชำระหนี้ นั้นเสมือนกับว่าเป็นความผิดของตนเองเช่น กรณี นาย ก. ลูกหนี้ได้ไปกู้ยืมเงิน จาก นาย ข. เจ้าหนี้จำนวน ๕๐,๐๐๐ บาท ต่อมาเมื่อถึงกำหนดชำระหนี้ นาย ก. ได้มอบหมายให้นาย ค. ไปชำระหนี้ให้แก่ นาย ข. โดยได้มอบเงินจำนวนดังกล่าวให้แก่ นาย ค. แต่ปรากฏว่า นาย ค. มิได้ไปชำระหนี้แทนแต่นำเงินจำนวน ๕๐,๐๐๐ บาท ไปใช้เสียเอง นาย ก. ลูกหนี้จะตกเป็นผู้ผิดนัดไม่ชำระหนี้ตามกำหนดระยะเวลาที่ตกลงไว้ทันที โดยนาย ข. เจ้าหนี้ไม่ต้องเตือนให้ชำระหนี้ เนื่องจากเป็นกรณีหนี้ที่มีกำหนดเวลาชำระหนี้ไว้แน่นอนแล้ว นาย ก. ลูกหนี้ไม่อาจยกข้อต่อสู้เรื่องนาย ค. มาปฏิเสธการชำระหนี้พร้อมดอกเบี้ยแก่เจ้าหนี้ได้”

๔.๕ หนี้เงินที่ต้องมีดอกเบี้ยนั้นจะคิดดอกเบี้ย
ในเวลาที่เขาหนี้ผิดนัดไม่ได้

โดยปกติของหนี้เงินที่ต้องคิดดอกเบี้ยกัน
นั้น เมื่อลูกหนี้ผิดนัดลูกหนี้มีหน้าที่จะต้องชำระ
ดอกเบี้ยผิดนัดให้แก่ เจ้าหนี้และเจ้าหนี้อาจมีสิทธิที่จะ
เรียกให้ลูกหนี้ชำระดอกเบี้ยผิดนัดได้

แต่ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
มาตรา ๒๒๑ ได้กำหนดวางหลักไว้ว่าหากเป็น
กรณีที่เจ้าหนี้ผิดนัด เช่น เจ้าหนี้ไม่ยอมรับ
ชำระหนี้ตามกำหนดเวลาที่ตกลงไว้ทำให้
ลูกหนี้ได้รับความเสียหายทั้งที่ลูกหนี้ขอชำระ
หนี้โดยชอบและตรงตามวัตถุประสงค์ของ
สัญญาทุกประการ

อย่างกรณีนี้เจ้าหนี้จะตกเป็นผู้ผิดนัด
ทันที ผลของการที่เจ้าหนี้ผิดนัดนั้นคือเจ้าหนี้
นั้นไม่อาจคิดดอกเบี้ยเอาจากลูกหนี้ในช่วงระยะ
เวลาที่เจ้าหนี้ผิดนัดได้ เนื่องจากไม่เป็นธรรม
กับลูกหนี้ กฎหมายจึงระบุไว้ชัดเจนเพื่อไม่ให้
เจ้าหนี้เอาเปรียบลูกหนี้นั่นเอง

๔.๖ อัตราดอกเบี้ยผิดนัดและค่าเสียหายอื่นเมื่อผิดนัด

โดยหลักแล้วดอกเบี้ยมี ๒ ประเภท คือ ดอกเบี้ยจากเงินต้นที่ต้องจ่ายตามปกติที่คู่สัญญา
ตกลงกันซึ่งจะได้กล่าวไว้ในหัวข้อถัดไป และดอกเบี้ยผิดนัดเมื่อคู่สัญญาฝ่ายใดผิดนัด สำหรับในหนี้เงิน
เช่น เมื่อลูกหนี้ผิดนัด ลูกหนี้อาจต้องรับผิดในดอกเบี้ยผิดนัดด้วย แต่หากเจ้าหนี้ผิดนัด เจ้าหนี้อาจ
ไม่มีสิทธิเรียกดอกเบี้ยจากลูกหนี้ได้ดังได้กล่าวไว้ก่อนหน้านี้แล้ว โดยมีประเด็นที่สำคัญเกี่ยวกับดอกเบี้ย
ผิดนัด ได้แก่

(๑) อัตราดอกเบี้ยผิดนัดตามกฎหมาย

ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๒๒๔
ได้กำหนดไว้ว่า ในหนี้เงินนั้นให้คิดดอกเบี้ยในระหว่างผิดนัดได้ร้อยละ
เจ็ดกึ่ง หรือ ๗.๕ ต่อปี เว้นแต่เจ้าหนี้อาจมีสิทธิเรียกดอกเบี้ยได้สูงกว่า
นั้นโดยอาศัยเหตุอื่นอันชอบด้วยกฎหมาย เช่น หนี้เงินกู้ของสถาบัน
การเงินหรือธนาคารต่างๆซึ่งมีกฎหมายกำหนดอัตราดอกเบี้ยไว้
โดยเฉพาะแล้วหรือมีสัญญากำหนดอัตราดอกเบี้ยไว้

(๒) ดอกเบี้ยซ้อนดอกเบี้ยผิดนัด

ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๒๒๔ วรรคสอง
กำหนดห้ามมิให้เรียกดอกเบี้ยซ้อนดอกเบี้ยได้ เช่น เมื่อลูกหนี้ผิดนัด
เกิดดอกเบี้ยผิดนัดขึ้นมา เจ้าหนี้จะเรียกดอกเบี้ยจากดอกเบี้ยที่ผิดนัด
ดังกล่าวอีกไม่ได้

(๓) ค่าเสียหายอื่นนอกจากดอกเบี้ยผิดนัด

กฎหมายเปิดโอกาสให้เรียกร้องค่าเสียหายอื่นนอกจากดอกเบี้ยตามปกติที่ต้องชำระได้
แต่ต้องพิสูจน์ให้ศาลทราบถึงความเสียหายดังกล่าวด้วย โดยปกติจำต้องพิสูจน์ถึงความเสียหายว่า
มีอยู่จริงและฝ่ายลูกหนี้ซึ่งผิดนัดจะต้องสามารถคาดเห็นความเสียหายนั้นด้วย ตัวอย่างเช่น นางสาวสมศรี
ให้นางสาวสมทรงกู้ยืมเงินจำนวน ๒๐,๐๐๐ บาท โดยนางสมศรีแจ้งว่าเงินจำนวนดังกล่าวนั้น
ตนกู้ยืมมาซื้อที่ดินอีกทีหนึ่ง โดยนางสมศรีได้กำกับให้นางสาวสมทรงนำเงินกู้มากำระคืนภายใน
วันที่ ๓๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ เนื่องจากจำต้องนำเงินไปคืนนายสมศักดิ์ในวันดังกล่าว
นางสาวสมทรงตกลง และรับเงินจากนางสมศรีแล้ว ต่อมาเมื่อถึงกำหนดเวลาชำระหนี้นางสาวสมทรง
ผิดนัดไม่มาชำระหนี้เป็นเหตุให้นางสมศรีสามารถเรียกดอกเบี้ยผิดนัดจากนางสาวสมทรง
ได้และนอกจากนั้นนางสาวสมทรงจะต้องรับผิดในความเสียหายคือดอกเบี้ยที่
นางสมศรีจะต้องชำระให้กับนายสมศักดิ์ด้วย โดยกรณีดังกล่าวถือเป็นค่าเสียหายอื่นตามที่
กฎหมายกำหนดไว้

๕. ดอกเบี้ย

สำหรับประเด็นเรื่องดอกเบี้ยในหัวข้อนี้ กฎหมายได้กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖๕๔ และมาตรา ๖๕๕ ส่วนโทษทางอาญาในกรณีฝ่าฝืนเรียกเก็บดอกเบี้ยเกินอัตรา มีกำหนดไว้ตามพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. ๒๕๖๐ ดังปรากฏรายละเอียด ดังนี้

๕.๑ อัตราดอกเบี้ย

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บัญญัติเรื่องอัตราดอกเบี้ยไว้ใน มาตรา ๖๕๔ ว่าไม่ให้คิดดอกเบี้ยเกินร้อยละสิบห้าต่อปี โดยถ้าในสัญญาตกลงกำหนดดอกเบี้ยเกินกว่านั้นก็ให้ลดลงมาเป็นร้อยละสิบห้าต่อปี

ทั้งนี้อัตราดอกเบี้ยดังกล่าวเป็นอัตราดอกเบี้ยสำหรับที่เจ้าหนี้ ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลซึ่งมิใช่สถาบันการเงินจะเรียกเก็บได้เท่านั้น เนื่องจากเจ้าหนี้ซึ่งเป็นสถาบันการเงินจะได้รับอนุญาตให้เรียกดอกเบี้ยสูงกว่านั้นได้ หมายความว่าหากท่านกู้ยืมเงินกับสถาบันการเงินที่ขึ้นทะเบียนเจ้าหนี้ซึ่งเป็นสถาบันการเงิน เช่น ธนาคารต่างๆย่อมมีสิทธิเรียกอัตราดอกเบี้ยได้สูงกว่าร้อยละสิบห้าต่อปีตามที่ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กำหนดโดยกระทรวงการคลังจะเป็นผู้ควบคุมอัตราดอกเบี้ยของสถาบันการเงินต่างๆให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน

ในกรณีที่คู่สัญญามีได้ระบุดอกเบี้ยไว้ในสัญญากู้ยืมเงินทั้งคู่สัญญาตกลงกันด้วยวาจาว่าจะต้องเสียดอกเบี้ยกฎหมายให้ใช้อัตราดอกเบี้ยร้อยละ เจ็ดครึ่ง ต่อปี ดังปรากฏตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๗

อาทิเช่น นางสาวกนกวรรณ ได้ขอกู้ยืมเงินจำนวน ๑๐,๐๐๐ บาท จากนายกนกโดยนางสาวกนกวรรณ เสนอจะเสียดอกเบี้ยให้แก่นายกนก นายกนก ตกลงจะให้กู้ยืมเงินแต่ขอเลื่อนนำเงินกู้จำนวนดังกล่าวมามอบให้กับนางสาวกนกวรรณในสัปดาห์หน้า ต่อมาเมื่อถึงกำหนดนัดบุคคลทั้งสองได้จัดทำหนังสือสัญญากู้ยืมเงินกันแต่ลืมระบุดอกเบี้ยตามที่ตกลงไว้โดยนายกนกได้ส่งมอบเงินที่กู้ยืมให้นางสาวกนกวรรณเรียบร้อยแล้ว เมื่อถึงกำหนดชำระเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยคืนนายกนกได้ทวงถามให้นางสาวกนกวรรณชำระหนี้เงินกู้พร้อมดอกเบี้ยร้อยละ ๑๕ ต่อปี นางสาวกนกวรรณจะต้องชำระหนี้พร้อมดอกเบี้ยในอัตราดังกล่าวหรือไม่

กรณีตามตัวอย่างนายกนกไม่อาจจะเรียกร้องอัตราดอกเบี้ยตามที่ตกลงได้ เนื่องจากมิได้ระบุไว้ในสัญญาให้ชัดเจน แต่ยังคงเรียกดอกเบี้ยได้ในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี

๕.๒ ดอกเบี้ยในดอกเบี้ยที่ค้างชำระ

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖๕๕ กำหนดว่า ห้ามเรียกดอกเบี้ยจากดอกเบี้ยที่ค้างชำระ แต่กฎหมายก็ยังเปิดช่องว่า หากดอกเบี้ยนั้นค้างชำระไม่น้อยกว่าหนึ่งปี คู่สัญญากู้ยืมเงินสามารถตกลงกันให้อาตดอกเบี้ยนั้น ทบเข้ากับต้นเงินได้หรือเรียกว่าดอกเบี้ยทบต้น โดยเมื่อนำดอกเบี้ยดังกล่าวทบกับต้นเงินแล้ว เจ้าหนี้ก็มีสิทธิคิดดอกเบี้ยในจำนวนเงินที่ทบเข้ากันนั้นได้ โดยการคิดดอกเบี้ยทบต้นดังกล่าว จะต้องมีการตกลงไว้เป็นหนังสือเท่านั้นและหลักเกณฑ์คิดดอกเบี้ยทบต้นดังกล่าวไม่อาจนำไปใช้กับกรณีเปิดบัญชีจ่ายเช็คหรือเรียกว่าบัญชีเดินสะพัดได้เนื่องจากมีประเพณีการค้าขายที่ตกลงกันไว้ต่างหาก

๕.๓ โทษทางอาญาสำหรับผู้คิดดอกเบี้ยเกินอัตรา

เมื่อเจ้าหนี้รายใดเรียกเก็บดอกเบี้ยเกินกว่าอัตราร้อยละ ๑๕ ต่อปี อันเป็นการฝ่าฝืนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖๕๔ เจ้าหนีดังกล่าวจะมีความผิดทางอาญา ฐานเรียกดอกเบี้ยเกินอัตราที่กฎหมายกำหนดไว้ ตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๒ ปี หรือปรับไม่เกิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ นอกจากนั้นในกฎหมายฉบับดังกล่าวยังระบุถึงพฤติการณ์อื่นที่มีความผิดฐานเรียกดอกเบี้ยเกินอัตราที่กฎหมายกำหนดไว้ด้วย ซึ่งได้แก่

การกระทำใดๆ ที่มีลักษณะอำพรางการกู้ยืมเงินโดยมีลักษณะการเรียกดอกเบี้ยเกินอัตราที่กฎหมายกำหนด

๑.

ในกรณีนี้เจ้าหนี้พยายามจะหลบเลี่ยงกฎหมาย โดยพยายามทำสัญญาประเภทอื่นแทนสัญญากู้ยืมเงิน เพื่อให้ตนมีสิทธิเรียกดอกเบี้ยเกินอัตราที่กฎหมายกำหนด เช่น ทำสัญญาจำนำรถยนต์ เพื่อหลบเลี่ยงสัญญากู้ยืมเงินที่เรียกดอกเบี้ยเกินอัตราที่กฎหมายกำหนด เป็นต้น กฎหมายถือว่าเป็นความผิดฐานเรียกดอกเบี้ยเกินอัตราที่กฎหมายกำหนด ซึ่งต้องรับโทษจำคุกเช่นกัน เนื่องจากเป็นการกระทำที่มีลักษณะอำพรางการกู้ยืมเงิน โดยมีลักษณะการเรียกดอกเบี้ยเกินอัตราที่กฎหมายกำหนดและอาจผิดฐานประกอบกิจการโรงรับจำนำโดยไม่ได้รับอนุญาต ตามพระราชบัญญัติโรงรับจำนำ พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๘ อีกกระทงหนึ่งด้วย

การอำพรางการกู้ยืมเงินโดยเรียกดอกเบี้ยเกินอัตราที่กฎหมายกำหนด

โดยระบุด้วยคำเท็จเกี่ยวกับจำนวนเงินที่กู้หรือเรื่องอื่น ๆ ที่เป็นเท็จในสัญญากู้ยืมเงิน เพื่อปกปิดการเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา

กรณีนี้ก็มีผลผิดต้องรับโทษตามกฎหมายเช่นกัน เป็นต้นว่า ในสัญญากู้ยืมเงินเจ้าหนี้ได้ระบุในช่องจำนวนเงินที่ขอกู้เป็นจำนวนเงินที่รวมเอาต้นเงินกู้และดอกเบี้ยเกินอัตราที่กฎหมายกำหนด รวมด้วยกันเพื่อปกปิดการเรียกดอกเบี้ยเกินอัตราที่กฎหมายกำหนด ดังนั้นเมื่อบุคคลภายนอกที่อ่านสัญญากู้ยืมเงินดังกล่าวก็จะหลงเชื่อว่าตัวเลขจำนวนเงินที่ขอกู้ยืมตามสัญญา เป็นจำนวนเงินที่มีการกู้ยืมเงินกันจริง ทั้งที่ความจริงแล้วมีการกู้ยืมเงินน้อยกว่าจำนวนเงินที่ระบุไว้

รับเอาประโยชน์อย่างอื่นแทนดอกเบี้ย

๓.

ประโยชน์ที่ว่าอาจเป็นสิ่งของหรือเงินก็ได้ กฎหมายกำหนดว่าหากประโยชน์ดังกล่าวนั้นสูงเกินส่วนตามสมควรตามเงื่อนไขแห่งการกู้ยืมเงินแล้ว เจ้าหนี้ก็มีความผิดต้องรับโทษตามมาตราข้างต้นเช่นกัน ทั้งนี้ หากต่อมาได้มีการโอนสิทธิเรียกร้องของเจ้าหนี้ในการที่จะทวงให้ลูกหนี้ชำระหนี้ดังกล่าว ไปให้แก่บุคคลภายนอกหรือทายาทหากบุคคลภายนอกหรือทายาททราบดีกว่า

มีการเรียกดอกเบี้ยเกินอัตราที่กฎหมายกำหนดหรือมีการหลบเลี่ยงการเรียกดอกเบี้ยในกรณีทั้งสามกรณีข้างต้นแล้วและบุคคลภายนอกหรือทายาทนั้นได้ใช้สิทธิคือลงมือกระทำการเรียกดอกเบี้ยเกินอัตราที่กฎหมายกำหนดและได้รับดอกเบี้ยดังกล่าวแล้วหรืออยู่ในชั้นพยายามที่จะใช้สิทธิ เช่น ทวงถามให้ลูกหนี้ชำระดอกเบี้ยเกินอัตรากฎหมายกำหนดบุคคลภายนอกหรือทายาทซึ่งรับโอนสิทธิดังกล่าวมาจากเจ้าหนี้ย่อมต้องรับผิดชอบเดียวกับเจ้าหนี้ตามอัตราโทษข้างต้นด้วย

๒.

เรื่องหนี้สินที่ประชาชนควรรู้

การก่อหนี้สิน คือ

การทำนิติกรรม ๒ ฝ่าย
ทำสัญญาตกลงไว้ระหว่าง
เจ้าหนี้ กับ ลูกหนี้
(ตั้งแต่ ๒,๐๐๐ บาทขึ้นไป)

- การกู้ยืมเงินกันมากกว่า ๒,๐๐๐ บาท ต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือ และต้องลงลายมือชื่อผู้กู้ยืมในสัญญาด้วย
- เจ้าหนี้สามารถ กำหนดเวลา / ไม่กำหนดเวลาได้
- สัญญาจะสมบูรณ์ก็ต่อเมื่อมีการส่งมอบเงิน ให้กับลูกหนี้ และต้องทำเป็นลายลักษณ์อักษร
- ผู้กู้ต้องจ่าย - ค่าธรรมเนียมในการทำสัญญา - ค่าส่งมอบในการทำสัญญา
- เมื่อชำระหนี้แล้ว ต้องให้เจ้าหนี้ลงลายมือชื่อเพื่อเป็นหลักฐาน
- ชำระหนี้ด้วยสิ่งอื่นแทน ราคาสิ่งของหรือทรัพย์สินนั้น ต้องเท่าจำนวนหนี้ที่กู้ไป
- เช่น มั่นท์ กู้เงินน้อยไป ๑,๐๐๐ บาท แต่มั่นท์เอานาฬิกา มูลค่า ๑,๐๐๐ บาท ให้กับหน้อย ถือว่ามั่นท์ได้ชำระหนี้แล้ว

ถ้าสัญญากู้ยืมเงิน
ไม่ได้ระบุเรื่องอัตราดอกเบี้ยไว้
เจ้าหนี้สามารถคิดอัตราดอกเบี้ย
ไม่เกินร้อยละ ๗.๕ ต่อปี

ตามกฎหมาย
เจ้าหนี้สามารถคิดอัตราดอกเบี้ย

ไม่เกินร้อยละ ๑๕ ต่อปี

ดอกเบี้ย

กฎหมาย ค่าประกัน

แบบสัญญาค้ำประกัน

ต้องทำหลักฐานเป็นหนังสือ
ลงลายมือชื่อของผู้ค้ำประกัน

**ความรับผิดชอบ
ของผู้ค้ำประกัน**

- ผู้ค้ำประกันไม่ต้องรับผิดชอบแบบลูกหนี้ร่วม
- คู่สัญญาไม่สามารถตกลงกันให้ผู้ค้ำประกันรับผิดชอบกับลูกหนี้ได้
- ถ้าผู้ค้ำประกันไม่รู้ว่าเป็นเจ้าหนี้ก่อนเวลาให้ลูกหนี้ชำระหนี้ถือว่าผู้ค้ำประกันไม่ต้องรับผิดชอบ

ข้อยกเว้น
สถาบันการเงิน สามารถเรียกอัตราดอกเบี้ยได้
สูงกว่าร้อยละ ๑๕ ต่อปี
*โดยมีกระทรวงการคลัง
จะเป็นผู้ควบคุมอัตราดอกเบี้ยของสถาบันการเงิน
ให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน

**โทษทางอาญาสำหรับ
ผู้คิดดอกเบี้ยเกินอัตรา**
โทษจำคุกไม่เกิน ๒ ปี
หรือปรับไม่เกิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท
หรือทั้งจำทั้งปรับ

**ผลจากกรณีเจ้าหนี้
ปฏิเสธไม่รับชำระหนี้จากผู้ค้ำประกัน**
ผู้ค้ำประกัน
หลุดพ้นจากความรับผิดชอบทันที

**ประเภทหนี้
ที่สามารถทำสัญญาค้ำประกันได้**

- **หนี้อันสมบูรณ์** : คือ หนี้ที่มีการส่งมอบเงินกู้และทำสัญญาเงินกู้
- **หนี้ในอนาคต / หนี้ที่ยังไม่ทราบว่าจะเกิดขึ้นเมื่อใด**
หนี้มีเงื่อนไข แต่ในอนาคตมีแนวโน้มว่าจะเกิดขึ้น
- **หนี้ที่ไม่ผูกพันลูกหนี้** : หนี้ที่ทำด้วยความสำคัญผิดหรือเพราะเป็นคนไร้ความสามารถ (ค้ำประกันได้ ถ้าผู้ค้ำรู้เหตุสำคัญผิดหรือเหตุไร้ความสามารถ ในขณะที่เข้าทำสัญญา)

การชำระหนี้

การกำหนดเวลาชำระหนี้
กำหนดเวลา ไม่กำหนดเวลา

สถานที่ที่ต้องชำระหนี้
ไม่ตกลงกัน ตกลงกัน
ภูมิลำเนาของเจ้าหนี้ หากมีค่าใช้จ่ายลูกหนี้ต้องออก

ผลการชำระหนี้
เมื่อลูกหนี้ใช้หนี้หมดตามสัญญากู้ยืมเงินที่ตกลงไว้
ถือว่าลูกหนี้หมดความรับผิดชอบ
ในความรับผิดใดๆ ที่เกิดจากการกู้ยืมเงิน

๓ เรื่อง ที่ควรรู้ เกี่ยวกับ หนี้สิน

หลักฐานการชำระหนี้

- ลูกหนี้มีสิทธิขอใบเสร็จรับเงินเป็นหลักฐานจากเจ้าหนี้
- ลูกหนี้มีสิทธิขอให้เจ้าหนี้ขีดฆ่าสัญญากู้ยืมเงิน หรือหลักฐานการกู้ยืมเงินเมื่อชำระหนี้แล้ว

บุคคลผู้มีสิทธิชำระหนี้

บุคคลภายนอก (ผู้ค้ำประกัน) ลูกหนี้หรือผู้กู้

บุคคลผู้มีสิทธิรับชำระหนี้

คู่สัญญา ผู้ให้กู้ยืม (คนที่เจ้าหนี้มอบอำนาจแทน)

ผลหลังการชำระหนี้
ถ้าผู้ค้ำประกันใช้หนี้แทนลูกหนี้แล้ว

ผู้ค้ำประกันสามารถเรียกให้ลูกหนี้ชำระคืนเงินต้นและดอกเบี้ย รวมถึงความเสียหายที่ได้จากการชำระหนี้แทนลูกหนี้

ถ้าผู้ค้ำประกันใช้หนี้แทนลูกหนี้ แต่ไม่บอกลูกหนี้แล้วลูกหนี้ไปใช้หนี้กับเจ้าหนี้เข้าผู้ค้ำประกัน ไม่สามารถเรียกเงินคืนจากลูกหนี้ได้ แต่ฟ้องเรียกเงินคืนจากเจ้าหนี้ได้

การบอกให้ผู้ค้ำประกันชำระหนี้เมื่อลูกหนี้ผิดนัด

เจ้าหนี้ต้องมีหนังสือบอกผู้ค้ำประกันภายใน ๖๐ วัน ที่ลูกหนี้ผิดนัด

การชำระหนี้ของผู้ค้ำประกัน

ชำระได้ทั้งหมดหรือชำระแค่ตามเงื่อนไขที่ลูกหนี้มีกับเจ้าหนี้

ช่องทางการติดต่อขอความช่วยเหลือ ที่ประชาชนควรรู้

ศูนย์คุ้มครอง
ผู้ใช้บริการทางการเงิน
ธนาคารแห่งประเทศไทย
๑๒๑๓

กลุ่มกำกับกำกับการทวงถามหนี้
กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย
๐-๒๓๕๖-๙๖๖๐

สำนักงานกองทุนยุติธรรม
กระทรวงยุติธรรม
และสำนักงานยุติธรรมจังหวัดทั่วประเทศ
๐-๒๕๐๒-๖๒๕๖

สายด่วน
กระทรวงยุติธรรม
๑๑๑๑ กด ๗๗

ศูนย์ดำรงธรรม
กระทรวงมหาดไทย
และศูนย์ดำรงธรรม
จังหวัดทั่วประเทศ
๑๕๖๗

ศูนย์ประสานงาน
ลูกหนี้แห่งชาติ
๐-๒๓๑๙-๑๖๖๑-๔

ศูนย์ปราบปรามการปล่อยเงินกู้
และทวงหนี้ในระบบ
กองบังคับการตำรวจสอบสวนกลาง
๑๑๓๕

สำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิ
และช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน
และสำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิ
และช่วยเหลือทางกฎหมายและ
การบังคับคดีจังหวัดทั่วประเทศ
๐-๒๑๔๒-๒๐๓๔

ศูนย์อำนวยความสะดวก
แก่ไขหนี้สินภาคประชาชน
๑๓๕๙

ศูนย์บริการร่วม
กระทรวงยุติธรรม
๐-๒๑๔๑-๕๑๐๐

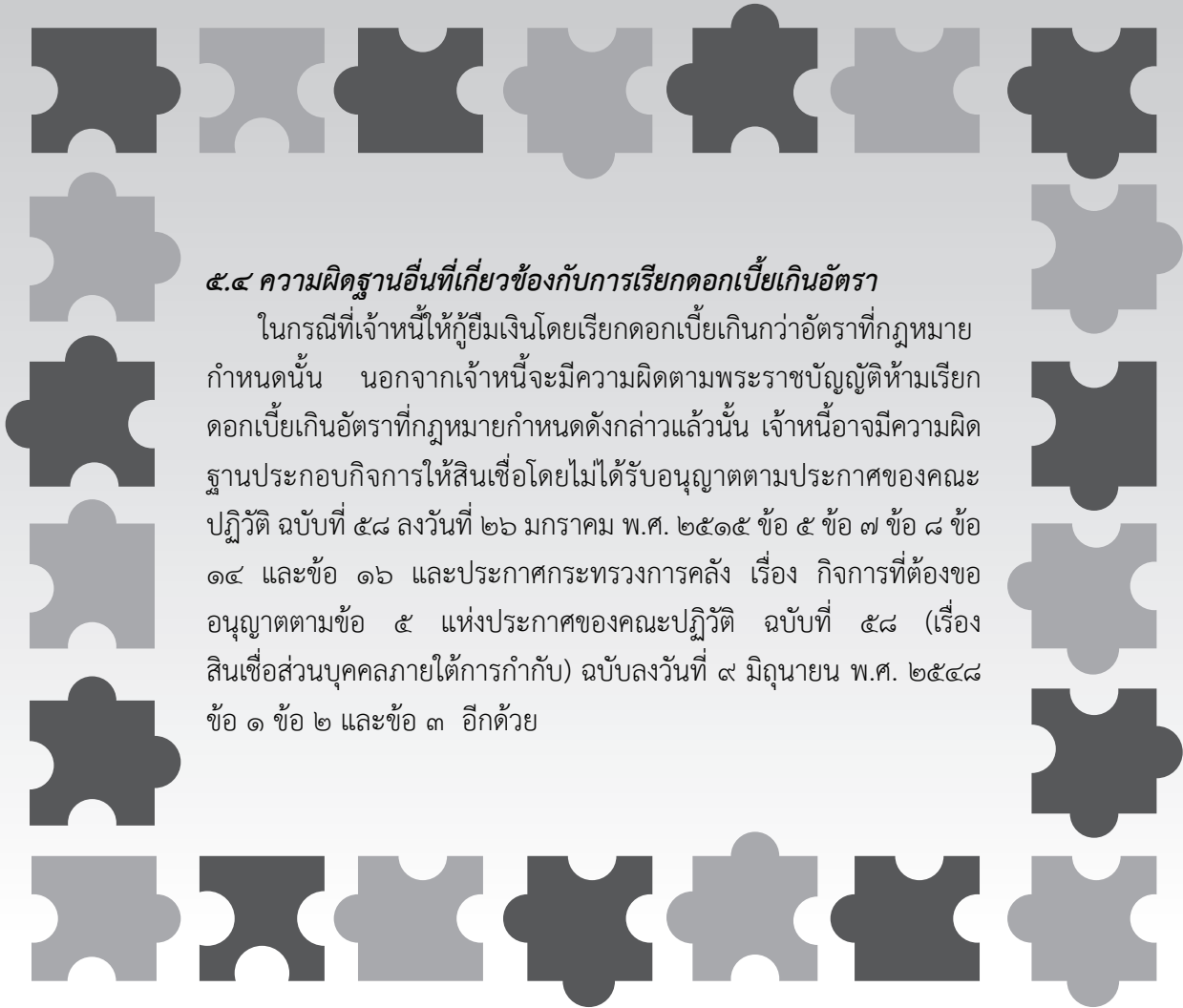
ศูนย์ช่วยเหลือลูกหนี้
และประชาชน
ที่ไม่ได้รับความเป็นธรรม
กระทรวงยุติธรรม
๐-๒๕๗๕-๓๓๔๔

ตัวอย่างเช่น นางสาวสมศรีให้นำเงินจำนวน ๔๐๐,๐๐๐ บาท โดยทำสัญญากู้ยืมเงินและส่งมอบเงินให้กับนางสมทรงลูกหนี้แล้ว โดยนางน้ำหนึ่งตกลงในสัญญาว่าจะชำระหนี้เงินกู้ดังกล่าวเป็นรถยนต์หนึ่งคัน ราคา ๖๐๐,๐๐๐ บาท ให้กับนางสมศรีเพื่อเลี้ยงดอกเบียเกินอัตราที่กฎหมายกำหนดต่อมานางสมศรีถึงแก่ความตายก่อนที่จะมีการชำระหนี้เป็นรถยนต์ดังกล่าว นางสาวสมอนงค์บุตรสาวของนางสมศรีซึ่งเป็นทายาทโดยธรรมของนางสาวสมศรี จึงได้รับโอนสิทธิเรียกร้องในหนี้สินดังกล่าวมา โดยทราบข้อตกลงดังกล่าวระหว่างนางน้ำหนึ่งกับนางสมศรีดี และทราบว่ามีการหลบเลี่ยงการเรียกดอกเบียเกินอัตราที่กฎหมายกำหนด โดยตกลงรับเป็นทรัพย์สินแทนเมื่อหนี้ถึงกำหนดชำระนางสมอนงค์ได้ทวงถามให้นางน้ำหนึ่งชำระหนี้ด้วยรถยนต์ นางสาวน้ำหนึ่งจึงยินยอมชำระหนี้เป็นรถยนต์จำนวน ๑ คัน ให้กับนางสาวสมอนงค์ทายาทของเจ้าหนี้ไป

ในกรณีตามตัวอย่างถือว่านางสาวสมอนงค์นั้นได้กระทำความผิดฐานเรียกดอกเบียเกินอัตราที่กฎหมายกำหนดแล้ว เนื่องจากทราบว่าเจ้าหนี้มีการหลบเลี่ยงดอกเบียเกินอัตราที่กฎหมายกำหนด โดยยอมรับรถยนต์แทนการชำระหนี้เงินกู้ด้วยเงินสดพร้อมดอกเบี้ย และกรณีนี้ทรัพย์สินรถยนต์มีราคาสูงเกินส่วนกว่าจำนวนเงินที่กู้ยืมไปจริงมากแม้นางสาวสมอนงค์จะมีเจ้าหนี้ที่ตกลงกับลูกหนี้แต่เป็นผู้รับโอนสิทธิเรียกร้องดังกล่าวมา ทั้งที่รู้ว่ามีการหลบเลี่ยงกฎหมายดังกล่าวและนางสาวสมอนงค์ได้ทวงถามลูกหนี้และรับชำระหนี้เป็นรถยนต์แล้ว นางสาวสมอนงค์จึงต้องรับผิดชอบตามกฎหมาย

นอกจากนั้น ตามพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบียเกินอัตรา ยังกำหนดให้ศาลสามารถนำวิธีการเพื่อความปลอดภัย มาใช้ในกรณีที่ศาลจะพิพากษาให้รื้อการกำหนดโทษหรือรื้อการลงโทษจำคุกแก่จำเลยซึ่งเป็นเจ้าหนี้ได้ด้วย โดยวิธีการเพื่อความปลอดภัยดังกล่าวได้แก่ การกักกัน การห้ามเข้าเขตกำหนด การเรียกประกันทัณฑ์บน การคุมตัวจำเลยไว้ในสถานพยาบาลและการห้ามการประกอบอาชีพบางอย่าง อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างก็ได้ ซึ่งแล้วแต่ที่โจทก์จะขอให้ศาลสั่งอย่างไรแต่ในทางปฏิบัติมักจะขอศาลให้เรียกประกันทัณฑ์บนหรือวางเงินไว้ต่อศาลเป็นหลักประกันว่าจะไม่กระทำความผิดซ้ำอีกภายในระยะเวลาไม่เกินสองปี โดยจำนวนเงินที่ให้จำเลยวางประกันไว้ไม่เกินห้าหมื่นบาท

๕.๔ ความผิดฐานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา

ในกรณีที่เจ้าหนี้ให้กู้ยืมเงินโดยเรียกดอกเบี้ยเกินกว่าอัตราที่กฎหมายกำหนดนั้น นอกจากเจ้าหนี้จะมีความผิดตามพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตราที่กฎหมายกำหนดดังกล่าวแล้วนั้น เจ้าหนี้อาจมีความผิดฐานประกอบกิจการให้สินเชื่อโดยไม่ได้รับอนุญาตตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๕๘ ลงวันที่ ๒๖ มกราคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ข้อ ๕ ข้อ ๗ ข้อ ๘ ข้อ ๑๔ และข้อ ๑๖ และประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง กิจการที่ต้องขออนุญาตตามข้อ ๕ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๕๘ (เรื่องสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ) ฉบับลงวันที่ ๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๘ ข้อ ๑ ข้อ ๒ และข้อ ๓ อีกด้วย

เนื่องจากประกาศกระทรวงการคลังดังกล่าว ข้อ ๒ กำหนดให้การประกอบธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับเป็นกิจการที่ต้องขออนุญาต โดยอย่างไรถือว่าการประกอบธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับประกาศกระทรวงการคลังฯ ข้อ ๑ นิยามคำว่า สินเชื่อส่วนบุคคล หมายความว่า การให้กู้ยืมเงิน การรับซื้อ ซื้อลด หรือรับช่วงซื้อลดตัวเงิน หรือตราสารเปลี่ยนมืออื่นใดแก่บุคคลธรรมดาโดยมิได้ระบุวัตถุประสงค์หรือมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ได้มาซึ่งสินค้าหรือบริการและไม่มีวัตถุประสงค์เพื่อนำไปใช้ในการประกอบธุรกิจของตนเอง

ประกาศฉบับดังกล่าวได้นิยามคำว่า “สินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ” หมายความว่า สินเชื่อส่วนบุคคลเฉพาะที่ไม่มีทรัพย์สินหรือทรัพย์สินเป็นหลักประกัน และเพื่อประโยชน์แห่งประกาศฉบับนี้ให้รวมถึงสินเชื่อที่เกิดจากการให้เช่าซื้อและการให้เช่าแบบลีสซิ่งในสินค้าที่ผู้ประกอบการมีได้จำหน่ายเป็นทางการค้าปกติ ยกเว้นในสินค้าประเภทรถยนต์และรถจักรยานยนต์ แต่ไม่รวมถึงสินเชื่อเพื่อการศึกษาสินเชื่อเพื่อการเดินทางไปทำงานในต่างประเทศ สินเชื่อเพื่อรักษาพยาบาล สินเชื่อเพื่อสวัสดิการพนักงานที่หน่วยงานต้นสังกัดได้มีการทำสัญญากับผู้ประกอบการและสินเชื่อตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยประกาศกำหนด

มีข้อสังเกตที่สำคัญคือว่า มีสินเชื่อจำนวน ๕ ประเภทซึ่งไม่อยู่ภายใต้ประกาศกระทรวงการคลังอันจำต้องขออนุญาตเพื่อประกอบธุรกิจให้สินเชื่อดังกล่าว ซึ่งได้แก่

- ๑) สินเชื่อเพื่อการศึกษา
- ๒) สินเชื่อเพื่อการเดินทางไปทำงานในต่างประเทศ
- ๓) สินเชื่อเพื่อรักษาพยาบาล
- ๔) สินเชื่อเพื่อสวัสดิการพนักงานที่หน่วยงานต้นสังกัดได้มีการทำสัญญากับผู้ประกอบการ
- ๕) สินเชื่อตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยประกาศกำหนด

ข้อสังเกตประการถัดมาคือว่าสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับอันจะต้องขออนุญาตการประกอบกิจการตามประกาศกระทรวงการคลังนั้นจะต้องเป็นสินเชื่อส่วนบุคคลเฉพาะที่ไม่มีทรัพย์สินหรือทรัพย์สินเป็นหลักประกันเท่านั้น ดังนั้นหากเป็นการปล่อยเงินกู้เรียกดอกเบี้ยเกินอัตราที่กฎหมายกำหนดและเรียกทรัพย์สินเป็นหลักประกันเงินกู้ เช่น รถยนต์กรณีนี้จะไม่ผิดฐานประกอบกิจการให้สินเชื่อโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายนี้คงผิดเพียงฐานเรียกดอกเบี้ยเกินอัตราที่กฎหมายกำหนดเท่านั้น

นอกจากนั้น การประกอบธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ จำนวน ๒ ประเภท ต่อไปนี้ ไม่ต้องขออนุญาตประกอบกิจการตามประกาศกระทรวงการคลังฉบับนี้ ได้แก่

(๑) สถาบันการเงิน

(๒) ผู้ประกอบการที่ให้สินเชื่อส่วนบุคคลแก่ผู้บริโภคเพื่อชำระค่าสินค้า ค่าบริการ หรือค่าอื่นใดอันเป็นธุรกิจของตนเอง

ทั้งนี้ ตามที่กำหนดไว้ในประกาศกระทรวงการคลังเรื่อง กิจการที่ต้องขออนุญาตฯ ข้อ ๒ วรรคสอง โดยสาเหตุที่ยกเว้น (๑) สถาบันการเงิน เช่น ธนาคารต่างๆ เนื่องจากสถาบันการเงินจะต้องอยู่ภายใต้กฎระเบียบของธนาคารแห่งประเทศไทยโดยเฉพาะอยู่แล้ว ส่วนสาเหตุที่ยกเว้น (๒) ผู้ประกอบการที่ให้สินเชื่อส่วนบุคคลแก่ผู้บริโภคเพื่อชำระค่าสินค้า ค่าบริการหรือค่าอื่นใดอันเป็นธุรกิจตนเองนั้น เห็นว่ากรณีดังกล่าวเป็นธุรกิจขนาดเล็กดำเนินการด้วยตนเองมิได้ทำเป็นนิติบุคคลในรูปแบบบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัด อันต้องยื่นขออนุญาตตามประกาศกระทรวงการคลังฯ ข้อ ๓ ธุรกิจดังกล่าวจึงได้รับยกเว้นไม่จำเป็นต้องขออนุญาต ยกตัวอย่าง ธุรกิจประเภทนี้ ได้แก่ ร้านโชห่วยที่ให้สินเชื่อหรือเครดิตแก่ลูกค้าที่มาซื้อสินค้าภายในร้าน โดยให้ลูกค้าสามารถรับสินค้าไปก่อน แล้วค่อยนำเงินมาชำระค่าสินค้าให้แก่เจ้าของร้านค้าภายหลัง อย่างไรก็ตามจะปรากฏว่าผิดฐานประกอบกิจการให้สินเชื่อโดยไม่ได้รับอนุญาตจะต้องมีพฤติการณ์เพิ่มเติมว่าเจ้าหนี้ที่กระทำกรให้สินเชื่อโดยทำเป็นธุรกิจมีลูกหนี้ที่มาขอสินเชื่อจำนวนมากพอสมควรมีพฤติการณ์การทำบัญชีลูกหนี้หรือพฤติการณ์อื่นทำนองเดียวที่แสดงให้เห็นว่ามีเจตนาประกอบธุรกิจให้สินเชื่ออีกด้วย จึงจะผิดตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๕๘ และประกาศกระทรวงการคลังข้างต้น

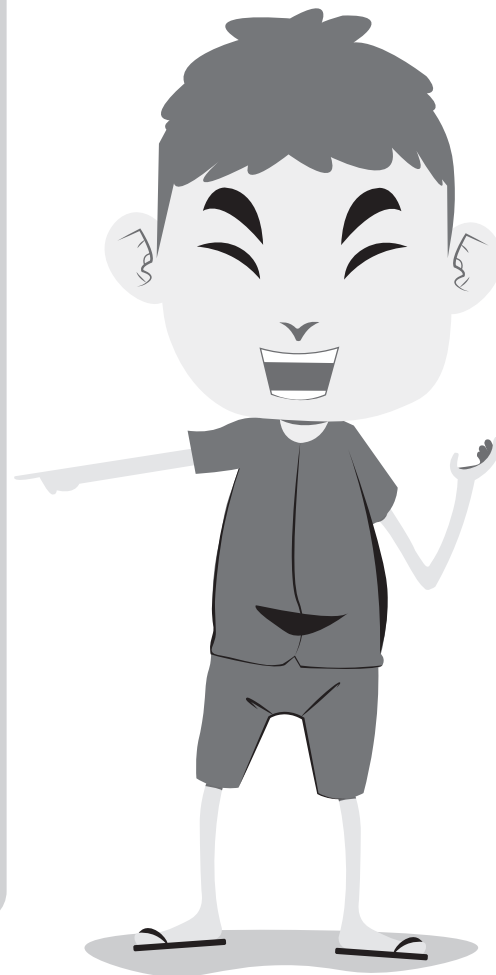
๖. การทวงถามหนี้

สำหรับเจตนากรณีที่ประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้นั้นเกิดขึ้นเนื่องจากมุ่งประสงค์จะป้องกันและแก้ไขการทวงหนี้ที่ไม่เหมาะสมต่อลูกหนี้ เช่น การใช้ถ้อยคำที่เป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลอย่างรุนแรง การคุกคาม ขู่เข็ญ ใช้กำลังประทุษร้าย หรือการทำให้เสียชื่อเสียง รวมถึงการให้ข้อมูลเท็จและการสร้างความเดือดร้อนรำคาญให้แก่บุคคลอื่น โดยสาระสำคัญของกฎหมายสรุปเป็นข้อปฏิบัติในการทวงถามหนี้ได้ ดังนี้

๖.๑ บุคคลผู้ที่จะประกอบธุรกิจทวงถามหนี้ได้

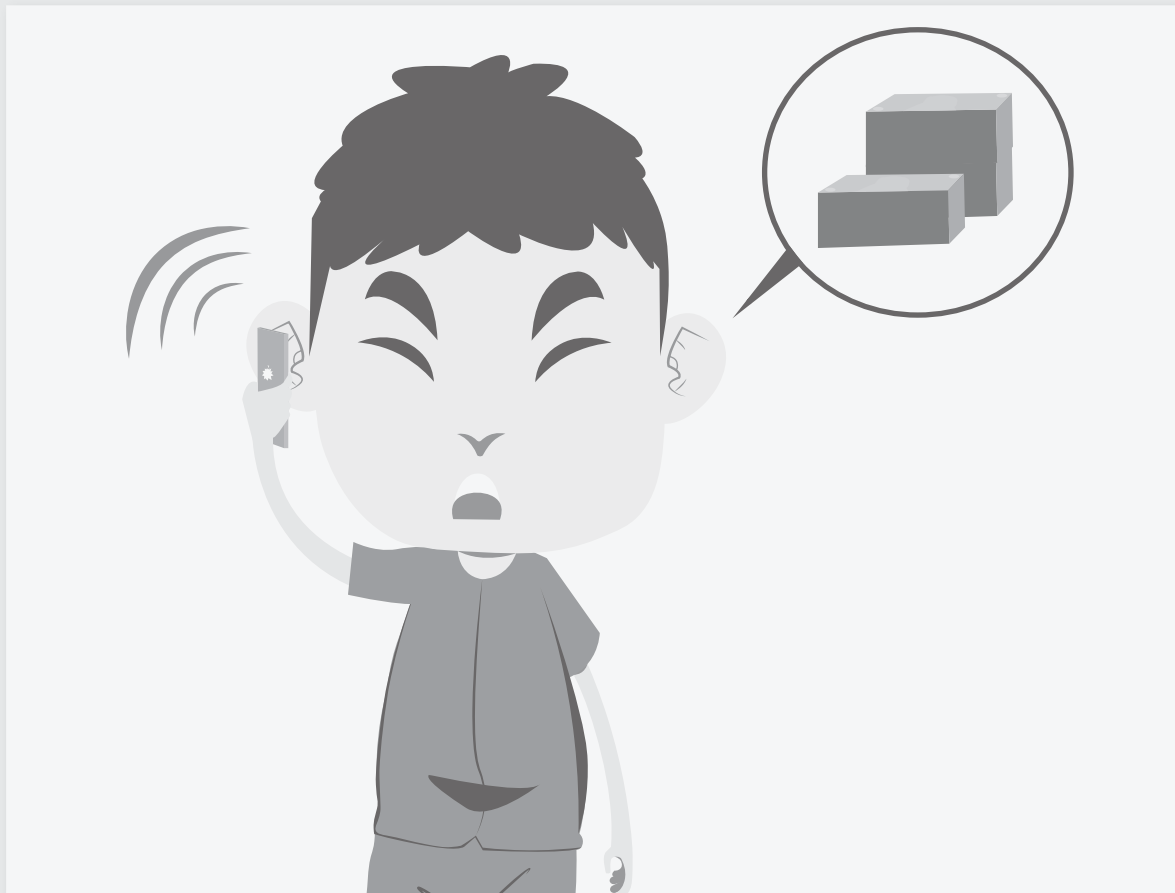
“ธุรกิจทวงถามหนี้” ตามกฎหมายฉบับนี้ หมายถึง การรับจ้างทวงถามหนี้ ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อมเป็นปกติธุระแต่ไม่รวมถึงการทวงถามหนี้ของนายความ ซึ่งกระทำแทนลูกความของตน ซึ่งไม่ถือว่าเป็นธุรกิจทวงถามหนี้ แต่เป็นการทำหน้าที่ในฐานะนายความนั้น การทำเป็นปกติธุระจะต้องพิจารณาจากพฤติการณ์ในการเข้าไปทวงถามหนี้เป็นรายๆ ไปโดยส่วนใหญ่ หากเป็นธุรกิจจะต้องมีการติดตามทวงถามหนี้กับลูกหนี้จำนวนหลายรายและวิธีการในการติดตามทวงถามหนี้ จะต้องมีการมีระบบมีเอกสารจดบันทึก รายละเอียดการติดตามทวงถามหนี้แต่ละรายชัดเจน

ส่วนคำว่า “ลูกหนี้” ตามบทนิยามของกฎหมายฉบับนี้หมายถึงลูกหนี้ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาและหมายความรวมถึง ผู้ค้าประกันซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาด้วย เนื่องจากกฎหมายมุ่งคุ้มครองความปลอดภัย ทั้งด้าน ชีวิต ร่างกาย อนามัย เสรีภาพ ทรัพย์สินและชื่อเสียงของลูกหนี้ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดา

“หนี้” ซึ่งจะต้องทวงถามตามกฎหมายฉบับนี้ หมายถึง หนี้ซึ่งเกิดจากการให้สินเชื่ออันหลากหลายของเจ้าหนี้ มิได้มุ่งเฉพาะ การให้กู้ยืมเงินเท่านั้น ดังนั้น สินเชื่อที่ก่อให้เกิดหนี้ดังกล่าว อาจเกิดจากสินเชื่อบัตรเครดิต การใช้เช่าซื้อ การให้เช่าแบบเบสิคซิง และสินเชื่อรูปแบบอื่นที่มีลักษณะทำนองเดียวกัน ทั้งนี้ตามบทนิยามคำว่า “สินเชื่อ” ตามกฎหมาย โดยบุคคลที่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายนี้คือลูกหนี้หรือผู้ค้ำประกัน ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาผู้รับบริการสินเชื่อดังกล่าวเท่านั้น

อย่างไรก็ตามสำหรับบุคคลที่ทวงถามหนี้และจะต้องอยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายฉบับนี้ มีได้จำนวน ๘ ประเภท ได้แก่

๑. เจ้าหนี้

เจ้าหนี้มีได้ทั้งบุคคลธรรมดาและนิติบุคคล โดยเป็นเจ้าหนี้ซึ่งเป็นผู้ให้สินเชื่อแก่ลูกหนี้ โดยเจ้าหนี้ผู้ให้สินเชื่อ นั้น หมายถึง บุคคลซึ่งให้สินเชื่อเป็นทางการค้ำประกันหรือบุคคลซึ่งรับซื้อหรือรับโอนสินเชื่อต่อไปทุกทอด โดยตามกฎหมาย ได้นิยามคำว่า “ผู้ให้สินเชื่อ” ดังกล่าวไว้เพื่อให้เห็นความแตกต่างระหว่าง การให้กู้ยืมเงินเพื่อช่วยเหลือกันเป็นครั้งคราวในระหว่างญาติมิตร เพื่อนฝูง โดยมีได้เป็นการกระทำในทางการค้ำประกัน กับการให้กู้ยืมเงินที่ทำเป็นธุรกิจ

๒. ผู้ประกอบธุรกิจตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภค

ผู้ประกอบธุรกิจตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภค ยกตัวอย่างเช่น ผู้ประกอบธุรกิจธุรกิจขายตรงและตลาดแบบตรง

๓. ผู้จัดให้มีการเล่นการพนันเป็นปกติธุระตามกฎหมายว่าด้วยการพนัน

ผู้จัดให้มีการเล่นการพนันดังกล่าว เช่น เจ้าของบ่อนไก่ หรือเจ้าของสนามมวย เป็นต้น

๔. เจ้าหนี้อื่น

ซึ่งมีสิทธิรับชำระหนี้อันเกิดจากการกระทำที่เป็นทางการค้ำประกันหรือเป็นปกติธุระของเจ้าหนี้ เจ้าหนี้อื่นดังกล่าว เช่น เจ้าของร้านขายของชำ เจ้าของหอพัก เจ้าของโรงแรม เจ้าของร้านอาหาร เป็นต้น ทั้งนี้ มีข้อสังเกตว่าไม่ว่าหนี้ตามข้อ ๑ ข้อ ๔ จะชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ก็ตาม ก็ต้องอยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายฉบับนี้

๕. ผู้รับมอบอำนาจจากเจ้าหนี้

กรณีนี้เพื่อป้องกันมิให้เกิดความสงสัยว่าเป็นผู้รับมอบอำนาจจริงหรือไม่จึงจำเป็นต้องมีหนังสือมอบอำนาจเป็นลายลักษณ์อักษรแสดงไว้ แต่ทั้งนี้กฎหมายมิได้กำหนดไว้ชัดเจนมากนัก

๖. ผู้รับมอบอำนาจช่วงในการทวงถามหนี้

ผู้รับมอบอำนาจช่วง คือ ผู้ซึ่งได้รับมอบอำนาจจากผู้รับมอบอำนาจมาอีกต่อหนึ่ง โดยกรณีนี้จะมีผู้รับมอบอำนาจช่วงได้นั้น เจ้าหนี้ผู้มีอำนาจที่แท้จริงในการติดตามทวงถามหนี้จะต้องอนุญาตให้ผู้รับมอบอำนาจของตนสามารถมอบอำนาจช่วงในการติดตามทวงถามหนี้สินดังกล่าวด้วยผู้รับมอบอำนาจช่วงจึงจะมีอำนาจสมบูรณ์ตามกฎหมาย

“

๗. ผู้ประกอบธุรกิจทวงถามหนี้

ผู้ประกอบธุรกิจทวงถามหนี้ในข้อนี้ คือเป็นผู้ประกอบธุรกิจเฉพาะทางในการรับจ้างทวงถามหนี้ ซึ่งส่วนมากหากจะให้เกิดความน่าเชื่อถือ มักจะจัดตั้งในรูปของนิติบุคคล ”

“

๘. ผู้รับมอบอำนาจจากผู้ประกอบธุรกิจทวงถามหนี้

อนึ่ง มีข้อสังเกตเพิ่มเติมว่า

(๑) ผู้ทวงถามหนี้ทั้ง ๘ ประเภทนี้ เท่านั้น ที่จะอยู่ภายใต้บังคับของพระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ. ๒๕๕๘

(๒) ไม่ว่าหนี้ที่ทวงถามตามข้อ ๑ ถึง ข้อ ๔ ข้างต้น จะเป็นหนี้ที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ก็ตาม ก็ต้องทวงถามให้ถูกต้องตามกฎหมายนี้ ”

๖.๒ ข้อปฏิบัติในการทวงถามหนี้

กฎหมายฉบับนี้มีข้อปฏิบัติหลายประการ ได้แก่

๑. ผู้ประกอบธุรกิจทวงถามหนี้ หรือรับจ้างทวงถามหนี้ไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมเป็นปกติธุรกิจจะต้องจดทะเบียนการประกอบธุรกิจทวงถามหนี้ต่อนายทะเบียน (มาตรา ๕ และมาตรา ๖)

สำหรับบุคคลใดประสงค์จะประกอบธุรกิจทวงถามหนี้ การจะประกอบธุรกิจดังกล่าวนั้นกฎหมายกำหนดให้ต้องจดทะเบียนการประกอบธุรกิจทวงถามหนี้ต่อนายทะเบียนตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง และเมื่อจดทะเบียนแล้วจะต้องประกอบธุรกิจทวงถามหนี้ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำกับการทวงถามหนี้ประกาศกำหนด

หากผู้ประกอบธุรกิจทวงถามหนี้เป็นนายความหรือสำนักงานนายความให้คณะกรรมการสภาพนายความทำหน้าที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนหากฝ่าฝืนกฎหมายไม่ไปจดทะเบียนให้ถูกต้อง จะต้องรับโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับตาม มาตรา ๓๙

สำหรับเกณฑ์การประกอบธุรกิจทวงถามหนี้ ซึ่งมีสาระสำคัญโดยได้กำหนดเกี่ยวกับ นิยามคำว่า “ผู้ประกอบการธุรกิจทวงถามหนี้” ว่าหมายความว่าผู้รับจ้างทวงถามหนี้ที่ได้จดทะเบียนการประกอบธุรกิจทวงถามหนี้แล้วตามกฎหมายว่าด้วยการทวงถามหนี้

“

นอกจากนั้นประกาศดังกล่าวได้กำหนดไว้ในข้อ ๔ ว่า เมื่อได้จดทะเบียนการประกอบธุรกิจทวงถามหนี้แล้ว ให้ผู้ประกอบการธุรกิจทวงถามหนี้จัดให้มีป้ายชื่อติดไว้ที่หน้าสถานที่ประกอบธุรกิจทวงถามหนี้ โดยเปิดเผยและมองเห็นได้ง่ายป้ายชื่อที่ใช้ในการประกอบธุรกิจทวงถามหนี้ให้เขียนข้อความเป็นอักษรไทย แต่จะมีอักษรต่างประเทศกำกับไว้ท้ายหรือใต้ชื่ออักษรไทยด้วยก็ได้โดยป้ายชื่อต้องมีคำว่า “สำนักงานประกอบธุรกิจทวงถามหนี้” ประกอบกับชื่อที่ได้จดทะเบียน

(๑) ไม่ฟ้องหรือมุ่งหมายให้คล้ายกับพระปรมาภิไธยหรือพระนามของพระราชินีหรือองค์รัชทายาท

(๒) ไม่ซ้ำหรือพ้องกับชื่อสำนักงานอื่นที่ได้จดทะเบียนไว้แล้วเว้นแต่จะได้รับความยินยอมจากผู้ประกอบธุรกิจทวงถามหนี้

(๓) ไม่มีคำหรือความหมายหยาบคาย

”

และที่สำคัญในประกาศข้อ ๕ กำหนดไว้ว่า ผู้ประกอบธุรกิจทวงถามหนี้ ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(๑) ประกอบธุรกิจทวงถามหนี้ภายใต้ข้อกำหนดของกฎหมายว่าด้วยการทวงถามหนี้อย่างเคร่งครัด และตั้งอยู่บนความซื่อสัตย์ สุจริต และมีความรอบคอบระมัดระวังภายใต้หลักการจริยธรรมและการจัดการที่ดี

(๒) หนี้ที่ผู้ประกอบการธุรกิจทวงถามหนี้ไปทวงถามนั้นจะต้องเป็นหนี้ที่ถึงกำหนดชำระแล้ว ประเด็นที่น่าสนใจ คือ หนี้ที่จะทวงถามโดยผู้ประกอบการธุรกิจทวงถามหนี้ได้จักต้องเป็นหนี้ที่ถึงกำหนดแล้วเท่านั้น ผู้ประกอบธุรกิจทวงถามหนี้ไม่อาจรับทวงหนี้ในหนี้ที่ยังไม่ถึงกำหนดชำระได้

(๓) แจ้งข้อมูลหรือเผยแพร่เอกสารใดๆ ที่จำเป็นเกี่ยวกับหน้าที่ของผู้ทวงถามหนี้ต่อลูกหนี้หรือบุคคล ซึ่งลูกหนี้ได้ระบุไว้เพื่อการทวงถามหนี้ รวมทั้งแจ้งสิทธิในการร้องเรียนค่าธรรมเนียมหรือค่าใช้จ่ายใดๆ ในการทวงถามหนี้ เบี้ยปรับกรณีผิดนัดชำระหนี้แก่ลูกหนี้ที่ตนรับจ้างทวงถามหนี้อย่างเท่าเทียมกัน

(๔) ให้คำแนะนำโดยไม่บิดเบือนข้อเท็จจริง หรือปกปิดข้อมูลอันเป็นสาระสำคัญซึ่งอาจก่อให้เกิดความเข้าใจผิดได้

(๕) จัดทำบัญชีรายชื่อพร้อมตำแหน่งของพนักงานของผู้ประกอบการธุรกิจทวงถามหนี้ให้เป็นปัจจุบันและจัดให้มีระบบงานที่แสดงให้เห็นได้ว่าการแบ่งหน้าที่และความรับผิดชอบของแต่ละคนภายในสำนักงานและส่งให้นายทะเบียนภายในสิบห้าวัน นับแต่วันจดทะเบียนกรณีมีการเปลี่ยนแปลงให้ส่งรายการที่มีการเปลี่ยนแปลงให้นายทะเบียนภายในเจ็ดวัน นับแต่วันที่มีการเปลี่ยนแปลง

(๖) จัดทำบัตรประจำตัวพนักงานทวงถามหนี้โดยต้องระบุชื่อ ชื่อสกุล หมายเลขประจำตัวประชาชน รูปถ่าย ลายมือชื่อ สำนักงานที่สังกัดและให้มีติดตัวอยู่ในขณะกระทำการทวงถามหนี้ เพื่อใช้แสดงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ลูกหนี้หรือบุคคลซึ่งลูกหนี้ได้ระบุไว้ เพื่อการทวงถามหนี้ หรือบุคคลตามมาตรา ๘ ววรรคสอง (๒) แห่งพระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ. ๒๕๕๘

(๗) ในการกำหนดค่าธรรมเนียมหรือค่าใช้จ่ายใดๆ ในการทวงถามหนี้ ให้ผู้ประกอบการธุรกิจทวงถามหนี้ กำหนดให้สอดคล้องและไม่เกินอัตราที่คณะกรรมการกำกับการทวงถามหนี้ ประกาศกำหนด และให้ปิดประกาศไว้โดยเปิดเผย ณ สำนักงานของผู้ประกอบการธุรกิจทวงถามหนี้

(๘) อบรมและกำกับดูแลให้พนักงานทวงถามหนี้ปฏิบัติตามกฎหมาย ว่าด้วยการทวงถามหนี้และหลักเกณฑ์ที่ออกตามกฎหมายดังกล่าว

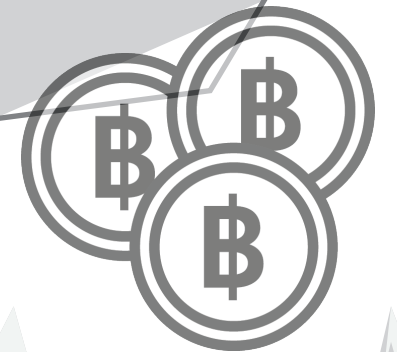
(๙) ดำเนินการอื่นใดตามที่คณะกรรมการกำกับการทวงถามหนี้ประกาศกำหนด

นอกจากนี้ประกาศข้อ ๖ ระบุให้ ผู้ประกอบการธุรกิจทวงถามหนี้ต้องเก็บรักษาความลับของลูกหนี้ และไม่แจ้งหรือเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับความเป็นหนี้ของลูกหนี้ให้แก่บุคคลอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับการทวงถามหนี้ และในข้อ ๗ ระบุให้ผู้ประกอบการธุรกิจทวงถามหนี้ต้องเก็บสำเนาหลักฐานการรับเงินจากลูกหนี้หรือบุคคล ซึ่งลูกหนี้ได้ระบุไว้เพื่อการทวงถามหนี้ไว้ เพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่สามารถตรวจสอบได้ และในข้อ ๘ ผู้ประกอบการธุรกิจทวงถามหนี้ต้องจัดระบบช่องทางการรับเรื่องร้องเรียนให้ลูกหนี้หรือบุคคลซึ่งลูกหนี้ได้ระบุไว้ เพื่อการทวงถามหนี้อย่างน้อยสองช่องทาง

๒. ทวงถามหนี้ที่ถูกบุคคล

ในการทวงหนี้กับลูกหนี้ นั้น กฎหมายกำหนดให้ ทวงถามไปยังบุคคลที่ถูกต้องด้วย บุคคลที่จะถูกทวงถามคือ ลูกหนี้หรือ ผู้ค้ำประกัน เหตุที่กฎหมายต้องกำหนดดังกล่าวสืบเนื่อง มาจากก่อนหน้ามีหลายกรณีที่ไม่ทวงถามกับบุคคลอื่น เช่น ญาติหรือมิตรสหายของลูกหนี้ เป็นต้น เป็นเหตุให้ลูกหนี้ เสื่อมเสียชื่อเสียง ถูกดูถูกเกลียดชังจากบุคคลภายนอกเป็น อันมาก กฎหมายจึงกำหนดไว้ในมาตรา ๘ วรรคแรกว่า ห้ามมิให้ผู้ทวงถามหนี้ติดต่อกับบุคคลอื่น ซึ่งมีใช้ลูกหนี้หรือ บุคคลที่ลูกหนี้ระบุไว้เพื่อการทวงถามหนี้ หากฝ่าฝืนจะต้อง รับโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ ตามมาตรา ๓๙

การติดต่อกับบุคคลอื่นนอกจากบุคคลตามมาตรา ๘ วรรคแรกนั้น ให้ผู้ทวงถามหนี้ติดต่อได้ แต่การติดต่อต้องเป็นไป เพื่อจุดประสงค์ในการสอบถามหรือยืนยันข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ติดต่อลูกหนี้หรือบุคคลซึ่งลูกหนี้ระบุไว้ เพื่อการทวงถามหนี้เท่านั้น เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ติดต่อลูกหนี้ ตามนิยามใน มาตรา ๓ ได้แก่ ที่อยู่อาศัย สถานที่ทำงาน หมายเลขโทรศัพท์ หมายเลขโทรสาร อีเมล สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศประเภทอื่น ที่สามารถติดต่อกับลูกหนี้ได้

นอกจากนั้นในการติดต่อกับบุคคลอื่นข้างต้น มีข้อปฏิบัติในการติดต่อ ๔ ประการ คือ

(๑) แจ้งให้ทราบชื่อตัว ชื่อสกุล

กรณีนี้ผู้ทวงถามหนี้จะแจ้งเฉพาะชื่อตัวหรือชื่อเล่นไม่ได้ และต้องแสดงเจตนาด้วยว่าต้องการ สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ติดต่อลูกหนี้ดังกล่าว โดยหากฝ่าฝืนไม่แจ้งมีโทษปรับทางปกครอง ไม่เกิน หนึ่งแสนบาท ตามมาตรา ๓๔

(๒) ห้ามแจ้งถึงความเป็นหนี้ของลูกหนี้ในการติดต่อกับบุคคลอื่น

เว้นแต่คนอื่นนั้นเป็นสามี ภริยา บุพการี หรือผู้สืบสันดาน ของลูกหนี้ ซึ่งกรณีนี้ไม่รวมสามี ภริยา บุพการี หรือผู้สืบสันดาน ของบุคคลซึ่งลูกหนี้ระบุไว้เพื่อการทวงถามหนี้

นอกจากนั้นจะต้องปรากฏว่าบุคคลอื่นดังกล่าว ได้สอบถาม ถึงสาเหตุของการติดต่อจากผู้ทวงถามหนี้ด้วย ผู้ทวงถามหนี้จึง สามารถแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับหนี้ได้และแจ้งได้เท่าที่จำเป็นและ ตามความเหมาะสม โดยหากมีการฝ่าฝืนกฎหมายในส่วนนี้มีโทษทาง อาญาตามมาตรา ๓๔ เช่นกัน

(๓) ห้ามใช้ข้อความ เครื่องหมาย สัญลักษณ์ หรือชื่อทางธุรกิจของผู้ทวงถามหนี้บนซองจดหมาย ในหนังสือ หรือในสื่ออื่นใด ที่ใช้ในการติดต่อสอบถาม ซึ่งทำให้เข้าใจได้ว่าเป็นการติดต่อเพื่อทวงถามหนี้ของลูกหนี้

ทั้งนี้เพื่อปกป้องชื่อเสียงของลูกหนี้นั่นเอง โดยหากผู้ทวงถามหนี้ฝ่าฝืนจะต้องรับโทษทางอาญา ตามมาตรา ๓๔ ซึ่งเมื่อประกาศใช้กฎหมายฉบับนี้ ผู้ทวงถามหนี้บางรายอาจต้องเปลี่ยนถ้อยคำเครื่องหมาย สัญลักษณ์ หรือชื่อทางธุรกิจของตน เพื่อให้สื่อในทางที่วิญญูชนทั่วไปทราบว่าเป็นการติดต่อตามทวงถามหนี้ เพื่อให้ถ้อยคำ เครื่องหมาย สัญลักษณ์หรือชื่อทางธุรกิจดังกล่าวสามารถใช้บนซองจดหมายติดตามทวงถามหนี้ ได้นั่นเอง แต่ทั้งนี้การเปลี่ยนแปลงชื่อใหม่จำเป็นต้องเสียค่าธรรมเนียมอย่างไรก็ตาม การตีความว่าอย่างไรคือถ้อยคำ เครื่องหมาย สัญลักษณ์ หรือชื่อทางธุรกิจของผู้ทวงถามหนี้ ซึ่งทำให้เข้าใจได้ว่าเป็นการติดต่อ เพื่อทวงถามหนี้จะต้องใช้เกณฑ์ของวิญญูชนทั่วไปว่ามีความเห็นอย่างไร

(๔) ห้ามติดต่อหรือแสดงตนที่ทำให้เข้าใจผิด

เพื่อป้องกันมิให้มีการล่อลวงให้บุคคลอื่นนั้นให้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ติดต่อลูกหนี้หรือบุคคล ซึ่งลูกหนี้ระบุไว้เพื่อการทวงถามหนี้โดยไม่สมัครใจ โดยหากฝ่าฝืนจะมีโทษปรับทางปกครอง ปรับไม่เกินหนึ่งแสน ตามมาตรา ๓๔

๓.
ทวงถาม
หนี้ให้ถูก
สถานที่

สำหรับการทวงหนี้ให้ถูกสถานที่นั้น ได้กำหนดไว้ในมาตรา ๙ (๑) โดยกฎหมายกำหนดให้ผู้ทวงถามหนี้ ต้องติดต่อตามที่อยู่ของลูกหนี้หรือที่อยู่ของบุคคลที่ลูกหนี้ระบุไว้เพื่อการทวงถามหนี้ ซึ่งลูกหนี้ได้แจ้งไว้แล้วเท่านั้นโดยอาจเดินทางไปยังสถานที่ดังกล่าวด้วยตนเอง หรือติดต่อทางไปรษณีย์ก็ได้ ทั้งนี้หากฝ่าฝืนต้องระวางโทษปรับทางปกครองไม่เกินหนึ่งแสน ตามมาตรา ๓๔

เวลาที่กฎหมายกำหนดให้ทวงหนี้ได้นั้นปรากฏตาม มาตรา ๙ (๒) โดยกฎหมายกำหนดว่าหากติดต่อโดยบุคคล โทรศัพท์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศประเภทอื่น สามารถทวงหนี้ได้ตั้งแต่จันทร์ - ศุกร์ ในเวลา ๐๘.๐๐ - ๒๐.๐๐ น. สำหรับวันหยุดราชการสามารถติดตามหนี้ได้ตั้งแต่เวลา ๐๘.๐๐-๑๘.๐๐ น. หากไม่สามารถติดต่อตามเวลาดังกล่าวได้หรือช่วงเวลาดังกล่าวไม่เหมาะสมให้ติดต่อได้ในเวลาอื่นตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด โดยหากฝ่าฝืนมีโทษปรับทางปกครองไม่เกินหนึ่งแสน ตามมาตรา ๓๔

๔.
ทวงถาม
หนี้ให้ถูก
เวลา

๕.
ระยะห่าง
ในการทวง
ถามหนี้ต้อง
เหมาะสม

การติดตามทวงหนี้สินนั้นในช่วงเวลาตามข้อ ๔ .นั้นจะต้องทวงไม่ถี่หรือบ่อยจนเกินไปด้วย โดยกฎหมายกำหนดเพียงว่า ให้ทวงโดยมีจำนวนครั้งที่เหมาะสม ซึ่งกฎหมายให้อำนาจคณะกรรมการกำกับการทวงถามหนี้ตามกฎหมายฉบับนี้ สามารถออกประกาศกำหนดจำนวนครั้งที่เหมาะสมดังกล่าวเพื่อให้ถือปฏิบัติได้ ตามมาตรา ๘(๓) หากปรากฏว่าการฝ่าฝืนมาตราดังกล่าว มีโทษปรับทางปกครองไม่เกินหนึ่งแสนบาท ตามมาตรา ๓๔

ในกรณีที่เป็นผู้รับมอบอำนาจจากเจ้าหนี้ ผู้รับมอบอำนาจช่วงในการทวงถามหนี้ ผู้ประกอบธุรกิจทวงถามหนี้ หรือผู้รับมอบอำนาจจากผู้ประกอบธุรกิจทวงถามหนี้ กฎหมายกำหนดไว้ในมาตรา ๙ (๔) ว่า ให้ผู้ทวงถามหนี้แจ้งให้ทราบถึงชื่อตัวและชื่อสกุล หรือชื่อหน่วยงานของตนและของเจ้าหนี้ และจำนวนหนี้ และถ้าผู้รับมอบอำนาจดังกล่าวทวงถามหนี้ต่อหน้า ให้แสดงหลักฐานการมอบอำนาจให้ทวงถามหนี้ด้วย หากฝ่าฝืนมีโทษปรับทางปกครองไม่เกินหนึ่งแสนบาท ตามมาตรา ๓๔

๖.
เป็นผู้รับมอบ
อำนาจให้
ทวงหนี้ต้อง
แสดงหลักฐาน
การมอบ
อำนาจ

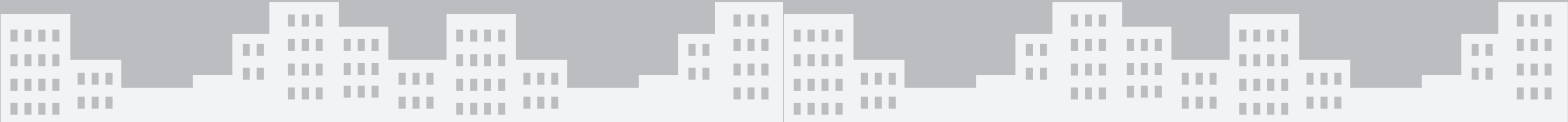
กรณีหากผู้ทวงถามหนี้จะขอรับชำระหนี้ นั้น จะต้องแสดงหลักฐานการรับมอบอำนาจให้รับชำระหนี้จากเจ้าหนี้ต่อลูกหนี้หรือบุคคลซึ่งลูกหนี้ได้ระบุไว้เพื่อการทวงถามหนี้ด้วย และเมื่อลูกหนี้ได้ชำระหนี้แก่ผู้ทวงถามหนี้แล้ว ให้ผู้ทวงถามหนี้ออกหลักฐานการชำระหนี้แก่ลูกหนี้ด้วย หากลูกหนี้ได้ชำระหนี้แก่ผู้ทวงถามหนี้โดยสุจริต ให้ถือว่าเป็นการชำระหนี้แก่เจ้าหนี้โดยชอบ ทั้งนี้ ไม่ว่าผู้ทวงถามหนี้จะได้รับมอบอำนาจให้รับชำระหนี้จากเจ้าหนี้หรือไม่ก็ตาม

๗.
กรณีผู้ทวง
ถามหนี้ขอ
รับชำระหนี้

“ ตัวอย่างเช่น นายสมศักดิ์อ้างกับนางสาวสมศรี ลูกหนี้ ว่าตนเองได้รับมอบอำนาจจาก นางสมหญิง เจ้าหนี้ ให้ไปทวงหนี้เงินกู้จำนวน ๒๐,๐๐๐ บาท จากนางสาวสมศรี โดยนายสมศักดิ์ ได้แสดงหลักฐานการรับมอบอำนาจปลอมให้นางสาวสมศรีดู นางสาวสมศรีเชื่อโดยสุจริตว่านายสมศักดิ์มีอำนาจทวงหนี้และรับชำระหนี้จริง จึงได้ชำระหนี้ให้ไปโดยนายสมศักดิ์ออกไปเสิร์ฟรับเงินให้ โดยนายสมศักดิ์ไม่ได้นำเงินไปให้เจ้าหนี้แต่อย่างใดโดยนำไปใช้ส่วนตัว ต่อมาปรากฏว่านางสมหญิงเจ้าหนี้ทราบเรื่อง จึงได้แจ้งให้นางสาวสมศรีชำระหนี้ให้ตนใหม่

กรณีนี้นางสาวสมศรียอมต่อสู้อ้างได้ว่าตนได้ชำระหนี้โดยสุจริตแล้ว การชำระหนี้ที่ตนชอบหนี้จึงระงับไป ”

ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ใน มาตรา ๑๐ ซึ่งหากฝ่าฝืนต้องระวางโทษปรับทางปกครองไม่เกินหนึ่งแสนบาท ตามมาตรา ๓๔

๘. ข้อห้ามผู้ทวงถามหนี้กระทำการทวงถามหนี้ในลักษณะ ตามมาตรา ๑๑

ข้อห้ามผู้ทวงถามหนี้มีดังต่อไปนี้

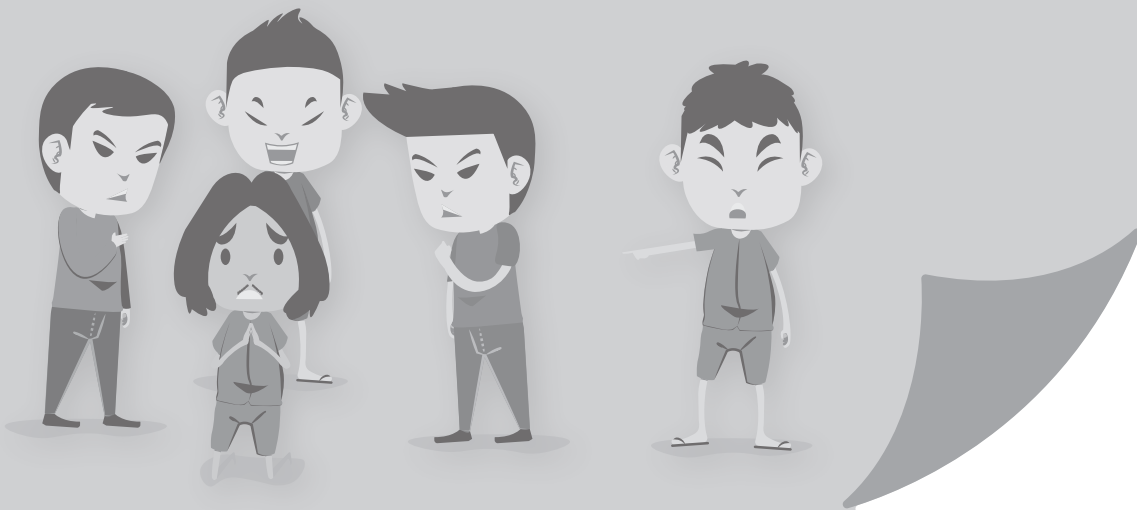
(๑) ช่มชู้ การใช้ความรุนแรง หรือการกระทำอื่นใด ที่ทำให้เกิดความเสียหายแก่ร่างกาย

ชื่อเสียง หรือทรัพย์สินของลูกหนี้หรือผู้อื่น

หากฝ่าฝืนกรณีมาตรานี้มีโทษจำคุกไม่เกินห้าปี ปรับไม่เกินห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามมาตรา ๔๑ มีข้อสังเกตว่า การกระทำความผิดตามมาตรานี้ เป็นกรรมเดียวผิดกฎหมายหลายบท โดยกฎหมายบทอื่นที่ต้องรับโทษ เช่น ประมวลกฎหมายอาญา ในหมวดความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย อนามัย เสรีภาพชื่อเสียงและทรัพย์สิน เป็นต้น

ตัวอย่างเช่น นางสมศรีเจ้าหนี้ไม่พอใจที่นางสาวสมทรงลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ที่กู้ยืมตนมา ทั้งที่ทวงถามไปหลายรอบแล้ว จึงตัดสินใจส่งข้อความทางเฟสบุ๊กประกาศให้สังคมออนไลน์ทราบว่าเป็นนางสาวสมทรงนั้นติดหนี้ตนแล้วไม่ยอมคืน พร้อมกับประกาศว่า หากนางสาวสมทรงยังไม่คืนเงินตนภายในวันที่กำหนด จะเดินทางไปตบนางสาวสมทรงถึงที่บ้านให้พินรวาง

ดังนั้นกรณีตามตัวอย่าง นางสมศรีจึงมีความผิดตามมาตรานี้และผิดฐานข่มขืนใจผู้อื่นให้กระทำการใด หรือจำยอมต่อสิ่งใด โดยทำให้กลัวว่าจะเกิดอันตรายต่อร่างกายของผู้ถูกข่มขืนใจนั้น ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๐๙ และมีความผิดตามมาตรา ๓๔๒ ในความผิดฐานทำให้ผู้อื่นเกิดความกลัวหรือความตกใจ โดยการขู่เข็ญและหากพิสูจน์ได้ว่าเจ้าหนี้จงใจให้ลูกหนี้เสื่อมเสียชื่อเสียง โดยมีใช้เพื่อป้องกันส่วนได้เสียของตนโดยชอบเจ้าหนี้จะผิดฐานหมิ่นประมาทโดยการโฆษณา เพราะเป็นการใส่ความลูกหนี้ต่อบุคคลที่สามด้วยการโฆษณาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๒๖ และมาตรา ๓๒๘ อีกด้วย

(๒) การใช้วาจาหรือภาษาที่เป็นการดูหมิ่นลูกหนี้หรือผู้อื่น

โดยปกติการกล่าววาจาหรือภาษาที่เป็นการดูหมิ่นผู้ใด ประมวลกฎหมายอาญามีความผิดฐานดูหมิ่นผู้อื่นซึ่งหน้าหรือด้วยการโฆษณาอยู่แล้ว ตามมาตรา ๓๔๓ แต่อัตราโทษไม่สูงมากเท่าความผิดตามมาตรานี้ ซึ่งเป็นกรณีการใช้วาจาหรือภาษาที่เป็นการดูหมิ่นลูกหนี้หรือผู้อื่น คำกล่าวที่ว่าเป็นการดูหมิ่น เช่น คำด่าด้วยถ้อยคำหยาบคายต่างๆ เป็นที่น่าสังเกตว่าการดูหมิ่นผู้อื่นตามมาตรานี้ คำว่าผู้อื่น หมายถึงผู้ใด ซึ่งกฎหมายมิได้กำหนดไว้ชัดเจน จึงต้องตีความว่าบุคคลทั่วไป โดยบุคคลดังกล่าวอาจจะมีเกี่ยวข้องกับลูกหนี้หรือไม่ก็ได้ ทั้งนี้หากฝ่าฝืนบทมาตรานี้ มีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนหรือทั้งจำทั้งปรับ ตามมาตรา ๓๔

(๓) การแจ้งหรือเปิดเผยเกี่ยวกับความเป็นหนี้ของลูกหนี้ให้แก่ผู้อื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับการทวงถามหนี้

กฎหมายได้ห้ามมิให้ผู้ทวงถามหนี้แจ้งหรือเปิดเผยเรื่องหนี้ของลูกหนี้ให้ผู้อื่นที่ไม่เกี่ยวข้องทราบ ทั้งนี้ เพื่อปกป้องชื่อเสียงของลูกหนี้ อย่างไรก็ตามมีข้อยกเว้นตามกฎหมายที่ผู้ทวงถามหนี้สามารถแจ้งหรือเปิดเผยเกี่ยวกับหนี้ของลูกหนี้ให้ทราบได้ คือบุคคลตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๘ วรรคสอง ซึ่งได้แก่ สามี ภริยา บุพการี หรือผู้สืบสันดานของลูกหนี้ ถ้าบุคคลดังกล่าวได้สอบถามถึงสาเหตุของการติดต่อ

โดยหากฝ่าฝืนมาตรานี้ กฎหมายกำหนดโทษไว้ตามมาตรา ๓๙ เช่นเดียวกับบทที่กล่าวมาก่อนหน้า ดังนั้น หากปรับใช้กับกรณีตามตัวอย่าง ตามข้อ (๑) นางสาวสมศรี เจ้าหนี้ไม่พอใจที่นางสาวสมทรงลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ที่กู้ยืมตนมา ทั้งที่ทวงถามไปหลายรอบแล้ว จึงตัดสินใจส่งข้อความทางเฟสบุ๊กประกาศให้สังคมสื่อออนไลน์ทราบว่านางสาวสมทรงนั้นติดหนี้ตนแล้วไม่ยอมคืน พร้อมกับประกาศว่าหากนางสาวสมทรงยังไม่คืนเงินตนภายในวันที่กำหนดจะเดินทางไปตบนางสาวสมทรงถึงที่บ้านให้พินรวงนั้น นางสาวสมศรีจะต้องรับผิดชอบมาตรานี้ด้วย เนื่องจากเป็นกรณีที่เจ้าหนี้แจ้งหรือเปิดเผยเกี่ยวกับความเป็นหนี้ของลูกหนี้ให้แก่ผู้อื่นที่ไม่เกี่ยวข้องและได้รับยกเว้นตามข้อยกกฎหมาย ทราบถึงหนี้้นั้น ทำให้ลูกหนี้ได้รับความเสียหาย

(๔) การติดต่อลูกหนี้โดยไปรษณียบัตร เอกสารเปิดผนึก โทรสาร หรือสิ่งอื่นใดที่สื่อให้ทราบว่าเป็นการทวงถามหนี้อย่างชัดเจน

กฎหมายห้ามมิให้ผู้ทวงถามหนี้ดำเนินการติดต่อลูกหนี้ โดยไปรษณียบัตร เอกสารเปิดผนึก โทรสาร หรือสิ่งอื่นใดที่สื่อให้ทราบว่าเป็นการทวงถามหนี้อย่างชัดเจน ยกตัวอย่างสิ่งที่อาจสื่อให้ทราบว่าเป็นการทวงถามหนี้อย่างชัดเจน เช่น การทวงถามหนี้ทางเฟสบุ๊ก ดังกล่าวมาข้างต้น

กรณีดังกล่าวมีข้อยกเว้น คือ ในกรณีการบอกกล่าวบังคับจำนองด้วยวิธีการประกาศหนังสือพิมพ์ซึ่งเจ้าหนี้ไม่สามารถติดต่อลูกหนี้โดยวิธีการอื่น หรือกรณีอื่นใดตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด อย่างนี้เห็นได้ชัดว่ากรณีการปิดประกาศบังคับจำนองดังกล่าวเป็นการสื่อให้บุคคลทั่วไปทราบว่า เป็นการทวงถามหนี้อย่างชัดเจน แต่กฎหมายยกเว้นไม่เป็นความผิดไว้

(๕) การใช้ข้อความ เครื่องหมาย สัญลักษณ์ หรือชื่อทางธุรกิจบนซองจดหมายในการติดต่อลูกหนี้ที่ทำให้เข้าใจได้ว่าเป็นการติดต่อเพื่อการทวงถามหนี้

ในอนุมาตรานี้ก็เช่นเดียวกับอนุมาตราอื่นที่กำหนดไว้ เพื่อประสงค์จะป้องกันชื่อเสียงของลูกหนี้ แต่กรณีนี้มีข้อยกเว้น คือ ถ้าชื่อทางธุรกิจของผู้ทวงถามหนี้นั้นไม่ได้สื่อให้ทราบได้ว่าเป็นผู้ประกอบธุรกิจทวงถามหนี้แม้จะใช้ชื่อดังกล่าวพิมพ์บนซองจดหมาย ก็ไม่เป็นความผิดตามกฎหมาย

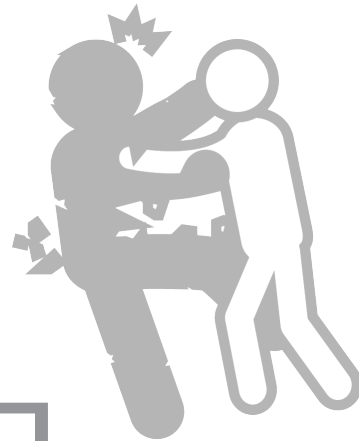
ยกตัวอย่างเช่น บริษัททวงถามหนี้แห่งหนึ่งใช้ชื่อทางธุรกิจว่า บริษัททรรษา พาเจริญ จำกัด พิมพ์ลงในซองจดหมายส่งถึงลูกหนี้เพื่อทวงถามหนี้ อย่างนี้ไม่เป็นความผิดเนื่องจากชื่อไม่ได้สื่อให้ทราบว่าจะจดหมายดังกล่าวมาจากบริษัททวงถามหนี้แต่อย่างใดทั้งนี้อัตราโทษหากฝ่าฝืนอนุมาตรานี้เช่นเดียวกับอนุมาตราอื่นดังกล่าวมาข้างต้น

นอกจากนั้น ยังมีข้อยกเว้นไม่เป็นความผิดตามอนุมาตรานี้อีกกรณีหนึ่ง คือ หากเป็นการทวงถามหนี้เป็นหนังสือ เพื่อจะใช้สิทธิฟ้องคดีต่อศาลแล้ว แม้ชื่อทางธุรกิจของผู้ทวงถามหนี้ที่ปรากฏบนซองจดหมายส่งถึงลูกหนี้ จะสื่อไปในทางที่ทำให้ผู้อื่นเข้าใจว่าเป็นการติดตามทวงถามหนี้ก็ไม่เป็นความผิดตามอนุมาตรานี้เนื่องจากกฎหมายยกเว้นไว้โดยเฉพาะ ดังปรากฏตาม มาตรา ๑๑ (๖)

(๖) การทวงถามหนี้ที่ไม่เหมาะสมในลักษณะอื่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

กรณีนี้กฎหมายกำหนดเปิดกว้างให้อำนาจคณะกรรมการกำกับการทวงถามหนี้ กำหนดกรณีอื่นที่ไม่เหมาะสมในการทวงถามหนี้ โดยให้ประกาศกำหนดให้ทราบทั่วกันโดยหากต่อมามีการประกาศกรณีอื่นดังอนุมาตรานี้แล้ว มีผู้ใดฝ่าฝืนก็ต้องรับโทษปรับทางปกครองไม่เกินหนึ่งแสนบาท ตามมาตรา ๓๔

อย่างไรก็ตามการทวงถามหนี้ที่ไม่เหมาะสมตามประกาศนี้ ไม่อาจใช้บังคับกับการทวงถามหนี้เป็นหนังสือเพื่อจะใช้สิทธิฟ้องคดีต่อศาล เนื่องจากได้รับยกเว้นไม่เป็นความผิด

๙. ข้อห้ามผู้ทวงถามหนี้กระทำการทวงถามหนี้ในลักษณะที่เป็นเท็จ หรือทำให้เกิดความเข้าใจผิด ตามมาตรา ๑๒

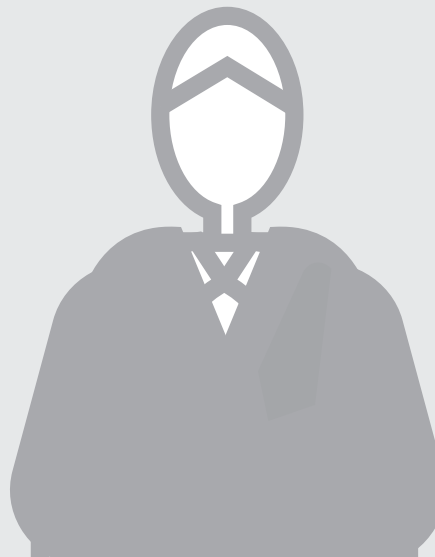
(๑) การแสดงหรือการใช้ข้อความ เครื่องหมาย สัญลักษณ์ หรือเครื่องแบบที่ทำให้เข้าใจว่าเป็นการกระทำของศาล เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือหน่วยงานของรัฐ กรณีนี้อาจยกตัวอย่างได้ เช่น การที่บริษัททวงถามหนี้แห่งหนึ่ง นำตราสัญลักษณ์ของสำนักงานศาลยุติธรรมมาพิมพ์ในหนังสือทวงถามหนี้ ส่งถึงลูกหนี้ จนทำให้ลูกหนี้เข้าใจผิดว่าศาลเป็นผู้ทำจดหมายทวงถามหนี้ดังกล่าวขึ้น ดังนั้นบริษัทดังกล่าวมีความผิดต้องรับโทษจำคุกไม่เกินห้าปีหรือปรับไม่เกินห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามมาตรา ๔๑

(๒) การแสดงหรือมีข้อความที่ทำให้เชื่อว่าการทวงถามหนี้เป็นการกระทำโดยนายความสำนักงานนายความ หรือสำนักงานกฎหมาย

สำหรับความผิดตามอนุมาตรานี้มีอัตราโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกินสามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามมาตรา ๔๐

ยกตัวอย่างเช่น นาง ส. เจ้าหนี้ได้ มีหนังสือทวงถามหนี้จาก นาง ก. ลูกหนี้ โดยในหนังสือดังกล่าวมีการพิมพ์ตราสัญลักษณ์ตราชั่งแบบสำนักงานกฎหมาย และเนื้อหาการทวงถามหนี้ ก็มีการแจ้งให้ลูกหนี้ทราบว่า เป็นการทวงถามหนี้โดยสำนักงานกฎหมาย หากไม่ชำระหนี้ภายในกำหนด ทางสำนักงานกฎหมายจะดำเนินคดีชั้นเด็ดขาดทั้งที่ไม่เป็นความจริงแต่ประการใด เป็นเหตุให้ลูกหนี้เกิดความกลัวและทุกข์ใจเป็นอย่างมาก

กรณีดังกล่าวถือว่า ผู้ทวงถามหนี้ดังกล่าวมีความผิดตามอนุมาตรานี้แล้ว

(๓) การแสดงหรือมีข้อความที่ทำให้เชื่อว่าจะถูกดำเนินคดี หรือจะถูกยึดหรืออายัดทรัพย์สินหรือเงินเดือน

สำหรับความผิดในอนุมาตรานี้มีอัตราโทษทางอาญา คือ จำคุกไม่เกิน สามปี หรือปรับไม่เกินสามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ดังปรากฏตามมาตรา ๔๐

ยกตัวอย่างเช่น บริษัท ส. จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทรับมอบอำนาจช่วงมาทวงถามหนี้ ได้มีหนังสือทวงถามหนี้จากนาง ก. ลูกหนี้ โดยได้ส่งหนังสือทวงถามหนี้ด้วยซองที่ไม่ปรากฏว่ามาจากบริษัททวงถามหนี้ แต่เนื้อหาในหนังสือดังกล่าว มีการอ้างว่า หาก นาง ก. ลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ บริษัทจะดำเนินคดีทางศาลอย่างเด็ดขาด และแจ้งว่ากรณีนี้บริษัทมีสิทธิจะยึดทรัพย์สินและยึดเงินเดือนของ นาง ก. ลูกหนี้ได้ และจะดำเนินการทันทีภายใน ๑๐ วันหากลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ตามกำหนด ทั้งที่ความจริงแล้ว บริษัท ส. จำกัด ไม่อาจดำเนินการดังกล่าวได้ เพียงแต่ต้องการข่มขู่ลูกหนี้ให้กลัวเท่านั้น ปรากฏว่าหลังจากได้อ่านหนังสือฉบับดังกล่าว นาง ก. ลูกหนี้เกิดความกลัวและทุกซี้ใจเป็นอย่างมากจนฆ่าตัวตาย

ดังนั้น บริษัท ส. มีความผิดตามอนุมาตราแล้ว แม้ลูกหนี้จะไม่เชื่อหรือเกิดความกลัวก็ตาม

(๔) การติดต่อหรือการแสดงตนให้เชื่อว่าผู้ทวงถามหนี้ดำเนินการให้แก่บริษัทข้อมูลเครดิต หรือรับจ้างบริษัทข้อมูลเครดิต

กรณีนี้กฎหมายกำหนดอัตราโทษตามกฎหมายคือจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินสามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ทั้งนี้ตาม มาตรา ๔๐

ตัวอย่างเช่น บริษัท ส. จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทรับจ้างทวงถามหนี้ ได้มอบให้พนักงานของบริษัททวงถามหนี้ กับ นาง ก. ลูกหนี้ ผ่านทางโทรศัพท์ โดยในระหว่างพูดคุยทวงถามเรื่องหนี้้นั้น พนักงานคนดังกล่าวได้แอบอ้างว่าบริษัท ส. จำกัด ดำเนินการทวงถามหนี้ให้กับบริษัทข้อมูลเครดิต หากลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ ลูกหนี้จะถูกขึ้นบัญชีดำไว้ในบริษัทข้อมูลเครดิต เป็นเหตุให้ลูกหนี้เสียเครดิต ไม่อาจไปกู้เงินหรือทำธุรกรรมด้านการเงินกับที่อื่นได้อีก ดังนั้น แม้ลูกหนี้จะไม่เชื่อถ้อยคำดังกล่าวก็เป็นความผิดตามมาตราแล้ว

๑๐ . ห้ามผู้ทวงถามหนี้กระทำการทวงถามหนี้ในลักษณะที่ไม่เป็นธรรม
ตามมาตรา ๑๓ ดังต่อไปนี้

๑.

การเรียกเก็บค่าธรรมเนียมหรือค่าใช้จ่ายใดๆเกินกว่าอัตราที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

ในปัจจุบันนี้ มีเพียงประกาศคณะกรรมการฯเรื่องกำหนดหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจทวงถามหนี้ ฉบับลงวันที่ ๑๘ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๙ ข้อ ๕ (๗) ได้กำหนดไว้ว่า ในการกำหนดค่าธรรมเนียมหรือค่าใช้จ่ายใดๆ ในการทวงถามหนี้ให้ผู้ประกอบธุรกิจทวงถามหนี้กำหนดให้สอดคล้องและไม่เกินอัตราที่คณะกรรมการกำกับการทวงถามหนี้ประกาศกำหนด และให้ปิดประกาศไว้เปิดเผย ณ สำนักงานของผู้ประกอบธุรกิจทวงถามหนี้ แต่คณะกรรมการกำกับการทวงถามหนี้ยังมิได้ประกาศกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมหรือค่าใช้จ่ายกลางตามมาตรานี้ดังนั้นดูเหมือนจะผลักรงให้ลูกหนี้ที่จะต้องตรวจสอบเรื่องประเด็นค่าธรรมเนียมหรือค่าใช้จ่ายใดๆ เกี่ยวกับการทวงถามหนี้เองแต่เนื่องจากในประกาศของคณะกรรมการฉบับดังกล่าว ข้อที่ ๔ (๓) กำหนดให้ผู้ประกอบกิจการทวงถามหนี้จะต้องแจ้งข้อมูลหรือเผยแพร่เอกสารใดๆ ที่จำเป็นเกี่ยวกับหน้าที่ของผู้ทวงถามหนี้ต่อลูกหนี้ หรือบุคคลซึ่งลูกหนี้ได้ระบุไว้เพื่อการทวงถามหนี้ รวมทั้งแจ้งสิทธิในการร้องเรียนค่าธรรมเนียม หรือค่าใช้จ่ายใดๆ ในการทวงถามหนี้ เบี่ยงปรับกรณีผิดนัดชำระหนี้แก่ลูกหนี้ที่ตนรับจ้างทวงถามหนี้อย่างเท่าเทียมกัน และใน (๔) กำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจทวงถามหนี้จะต้องให้คำแนะนำโดยไม่บิดเบือนข้อเท็จจริงหรือปกปิดข้อมูลอันเป็นสาระสำคัญซึ่งอาจก่อให้เกิดความเข้าใจผิดแก่ลูกหนี้หรือผู้ค้าประกันด้วย

หากฝ่าฝืนผู้ทวงถามหนี้จะมีความผิดต้องรับโทษปรับทางปกครองไม่เกินหนึ่งแสนบาท ตามมาตรา ๓๓๔

๒.

การเสนอหรือจูงใจให้ลูกหนี้ออกเช็คทั้งที่รู้ว่าลูกหนี้อยู่ในสถานะที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้

สำหรับประเด็นในข้อนี้จะเห็นว่า หากฝ่าฝืนจะเป็นการเอาเปรียบลูกหนี้เป็นอย่างยิ่งเนื่องจาก หากลูกหนี้อยอมออกเช็คโดยรู้ถือว่าไม่มีเงินจะชำระหนี้สินนั้น ลูกหนี้จะมีความผิดทางอาญาตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๔ โดยกฎหมายไม่ประสงค์จะให้นำคดีอาญามาบีบบังคับให้ลูกหนี้ชำระหนี้แก่เจ้าหนี้นั้นเอง โดยหากผู้ใดฝ่าฝืนมาตรานี้จักต้องได้รับโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนหรือทั้งจำทั้งปรับ ทั้งนี้ตามมาตรา ๓๙

ตัวอย่าง นางสมศรีเจ้าหนี้ ได้ติดตามทวงถามหนี้กู้ยืมเงินจาก นาง สมทรง ลูกหนี้ เป็นเวลานานมากแล้ว แต่นางสมทรงก็ไม่มีทีท่าว่าจะยินยอมชำระหนี้ที่ค้างชำระแต่ประการใด อีกทั้งทราบว่านางสมทรงมีเจ้าหนี้อีกหลายราย จึงเกรงว่าตนจะไม่ได้รับชำระหนี้ดังกล่าว เมื่อนางสมศรีทราบว่านางสมทรงนั้นได้เปิดบัญชีเดินสะพัด เพื่อใช้เช็คไว้กับธนาคาร ก. นางสมศรีจึงได้วางแผนให้นางสมทรงยอมออกเช็คประกันหนี้ให้กับตน จึงได้พูดโน้มน้าว นางสมทรงลูกหนี้ว่า หากนางสมทรงยอมออกเช็คดังกล่าวมาชำระหนี้ให้ตนได้นั้น ตนจะลดดอกเบี้ยผิดนัดให้แก่นางสมทรง นางสมทรงเห็นว่าเจ้าหนี้จะลดดอกเบี้ยผิดนัดให้จำนวนมาก จึงยอมออกเช็คส่งจ่ายให้นางสมศรีเจ้าหนี้ไป

โดยความผิดสำเร็จตั้งแต่ผู้ทวงถามหนี้พูดเสนอหรือจูงใจข้างต้นแล้ว ไม่จำเป็นต้องรอให้ลูกหนี้ออกเช็คเสียก่อนเนื่องจากกฎหมายมิได้บังคับให้ต้องมีองค์ประกอบเกี่ยวกับผลลัพธ์ของการกระทำของผู้ทวงถามหนี้

๑๑. ห้ามเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการตามมาตรา ๑๔ ได้แก่

(๑) ประกอบธุรกิจทวงถามหนี้

เจ้าหน้าที่ของรัฐตามกฎหมาย หมายความว่า ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง หรือผู้ปฏิบัติงานอื่นในกระทรวง ทบวง กรม ส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ

หากเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการประกอบธุรกิจทวงถามหนี้ให้กับบุคคลใด เจ้าหน้าที่ของรัฐคนดังกล่าวมีความผิดต้องรับโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามมาตรา ๔๒ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการป้องปรามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ตำแหน่งหน้าที่ของตนในการแสวงหาผลประโยชน์ทำธุรกิจรับจ้างทวงถามหนี้ให้กับเจ้าหนี้ และกรณีดังกล่าวหากปล่อยให้เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำได้อย่างไม่เป็นธรรม และสร้างความหวาดกลัวให้กับลูกหนี้เป็นอย่างมาก

(๒) ทวงถามหนี้หรือสนับสนุนการทวงถามหนี้ซึ่งมิใช่ของตน เว้นแต่ในกรณีที่เป็นหนี้ของสามี ภริยา บุพการี หรือผู้สืบสันดานของตน หรือในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐนั้น มีอำนาจกระทำได้ตามกฎหมาย

กรณีนี้กฎหมายมีเจตนารมณ์ที่จะป้องปรามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐเข้าไปเกี่ยวข้องกับการทวงถามหนี้ ในลักษณะที่ไม่ถึงขนาดทำเป็นธุรกิจ รวมถึงห้ามสนับสนุนการทวงถามหนี้ ไม่ว่าจะกรณีใดๆ อีกด้วย

ยกตัวอย่างเช่น นางสาวกรรณก เจ้าหนี้ ให้นางสาว น้ำหนึ่ง กู้ยืมเงินจำนวน ๓๐,๐๐๐ บาท โดย ให้นางสาวน้ำหนึ่งผ่อนชำระเงินต้นพร้อมดอกเบี้ย จำนวน ๑๐ งวด เมื่อหนี้ถึงกำหนดชำระในงวดที่ ๑๐ นางสาวน้ำหนึ่งผิดนัดไม่ชำระหนี้ นางสาวกรรณก เจ้าหนี้พยายามทวงถามหลายครั้งแต่ นางสาวน้ำหนึ่งยก ข้ออ้างสารพัด เพื่อจะขอผ่อนชำระหนี้ แต่นางสาวกรรณกไม่ยินยอม นางสาวกรรณกจึงได้ขอร้อง ให้ ร.ต.อ. ณัฐวุฒิ ร้อยกรอง ซึ่งเป็นคนที่มีอาชีพรับจ้างช่วยแต่งกายใส่เครื่องแบบตำรวจ ขับรถยนต์ พานางสาวกรรณก ไปส่งที่บ้านของนางสาวน้ำหนึ่งเพื่อทวงถามหนี้ โดย ร.ต.อ.ณัฐวุฒิฯ ทราบดีว่าจะไป ทวงถามหนี้ที่บ้านนางสาวน้ำหนึ่ง เมื่อไปถึงบ้านนางสาวน้ำหนึ่ง ร.ต.อ. ณัฐวุฒิฯ มิได้ลงจากรถ แต่ลดกระบังให้นางสาวน้ำหนึ่งเห็นว่าตนเป็นเจ้าของบ้านที่ตำรวจมาพร้อมกับนางสาวกรรณก นางสาวน้ำหนึ่ง เกิดความเกรงกลัวจึงยอมชำระหนี้งวดสุดท้ายให้กับ นางสาวกรรณก เจ้าหนี้ไป แล้ว ร.ต.อ. ณัฐวุฒิฯ ก็ขับรถพานางสาวกรรณก ไปส่งที่บ้าน

กรณีดังกล่าว การที่ ร.ต.อ. ณัฐวุฒิ ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ได้ให้บริการรับส่ง นางสาวกรรณก เจ้าหนี้ โดยรู้อยู่ว่าเจ้าหนี้จะไปทวงถามหนี้จากลูกหนี้ ถือเป็นการกระทำการสนับสนุนการ ทวงถามหนี้ซึ่งมิใช่ของตน อันเป็นความผิดตามกฎหมายแล้ว แม้ ร.ต.อ. ณัฐวุฒิฯ มิได้เป็นผู้ที่ไปทวงถาม หนี้ด้วยตนเองก็ตาม และหนี้ดังกล่าวมิใช่หนี้ของ ร.ต.อ. ณัฐวุฒิฯ หรือหนี้ของภริยา บุพการี หรือผู้สืบ สันดานของ ร.ต.อ. ณัฐวุฒิหรือหนี้ที่ ร.ต.อ. ณัฐวุฒิ นั้นมีอำนาจกระทำได้ตามกฎหมาย ร.ต.อ.ณัฐวุฒิฯ มีความผิดจะต้องรับโทษตามมาตรา ๓๖๖ หรือมาตรา ๓๖๗ หรือปรับไม่เกินห้าแสนบาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ ตามมาตรา ๔๒

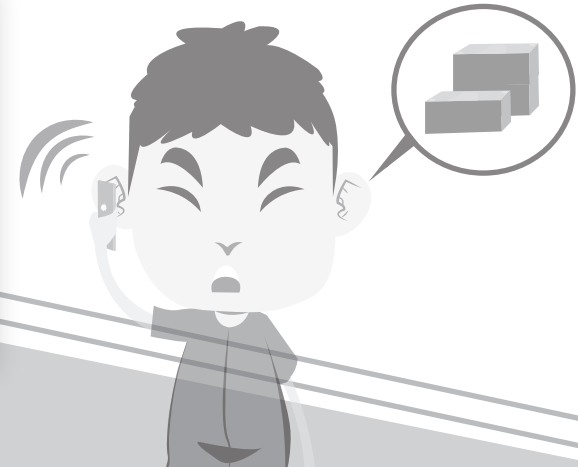
๑๒. การร้องเรียนและรับเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการทวงถามหนี้

ซึ่งสาระสำคัญในประกาศฉบับนี้มีการกำหนดว่า ผู้ที่จะร้องเรียนเกี่ยวกับการทวงถามหนี้ได้นั้น ได้แก่ ลูกหนี้หรือบุคคลอื่นที่ได้รับการปฏิบัติจากผู้ทวงถามหนี้ที่เป็นการขัดต่อกฎหมายว่าด้วยการทวงถามหนี้ ที่ได้ยื่นเรื่องร้องเรียนตามประกาศนี้ และ ในข้อ ๓ ของประกาศฉบับนี้กำหนดไว้ว่า ในกรณีที่มี ปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามประกาศนี้ ให้คณะกรรมการกำกับการทวงถามหนี้ เป็นผู้ที่มีอำนาจใน การวินิจฉัยชี้ขาด

โดยผู้ร้องเรียน สามารถยื่นเรื่องร้องเรียน ต่อคณะกรรมการกำกับการทวงถามหนี้ประจำจังหวัด หรือคณะกรรมการ กำกับการทวงถามหนี้ประจำกรุงเทพมหานคร แล้วแต่กรณีโดยอาจยื่นคำร้อง ณ สถานที่ ดังต่อไปนี้ได้ (๑) ที่ทำการปกครองจังหวัด (๒) ที่ว่าการอำเภอ (๓) สำนักงานสอบสวนและนิติการ กรมการปกครอง (๔) กองบัญชาการตำรวจนครบาล (๕) สถานีตำรวจ (๖) สำนักงานนโยบายพัฒนาระบบการเงินภาคประชาชน สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง สำหรับวิธีการยื่นเรื่องร้องเรียน มี ๒ กรณี

๑. ยื่นร้องเรียนเป็นหนังสือ
สำหรับการร้องเรียนเป็นหนังสือ ในประกาศข้อ ๗ กำหนดว่า การร้องเรียนเป็นหนังสือ ให้ลงลายมือชื่อผู้ร้องเรียนและมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้ (๑) วัน เดือน ปี ที่ยื่นเรื่องร้องเรียน (๒) ชื่อและที่อยู่ของผู้ร้องเรียน (๓) ชื่อและที่อยู่ของผู้ถูกร้องเรียน (๔) รายละเอียดข้อเท็จจริง ของเรื่องร้องเรียน พร้อมเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้อง (๕) ความประสงค์หรือเหตุผลในการร้องเรียน

๒. ยื่นร้องเรียนด้วยวาจา
หากจะยื่นร้องเรียนด้วยวาจาในข้อ ๘ ได้กำหนดไว้ว่า กรณีร้องเรียนด้วยวาจา ให้เจ้าหน้าที่ผู้รับเรื่อง ร้องเรียนจัดทำหนังสือร้องเรียนโดยมีรายละเอียด ตามที่กำหนดใน ข้อ ๗ แล้วอ่านให้ผู้ร้องเรียนฟังและให้ ผู้ร้องเรียนลงลายมือชื่อในหนังสือดังกล่าว

๑๓. สรุปข้อห้ามและข้อปฏิบัติในการทวงถามหนี้

๑. ทวงให้ถูกคน

๒. ทวงให้ถูกที่

๓. ทวงทุกทีให้ถูกเวลา

๔. ไม่ทวงมาบ่อยๆ

๕. ไม่พลอยบอกคนอื่น

๖. ไม่ฝ่าฝืนข้อห้าม

๗. ต้องทำตามวิธีการ

๘. ไม่ประจานลูกหนี้

๙. ไม่ใช้วิธีดูหมิ่น

๑๐. รับชำระหนี้สินออกไปเสร็จ

๑๑. แสดงเท็จไม่กระทำ

๑๒. เรียกค่าทวงถามไม่เกินกำหนด

๑๓. ต้องไปจดถ้ารับจ้าง

๑๔. ปิดทางเจ้าหน้าที่รัฐ

๗. ช่องทางการติดต่อขอรับบริการ
หรือความช่วยเหลือที่เกี่ยวข้องในกระบวนการ
ที่ประชาชนควรรู้

๑. ศูนย์ช่วยเหลือลูกหนี้และประชาชนที่ไม่ได้รับความเป็นธรรม กรมสอบสวนคดีพิเศษ กระทรวงยุติธรรม

ซึ่งช่วยเหลือลูกหนี้นอกระบบด้านกฎหมาย การทำสัญญากู้ยืมและทนายความโดยสามารถติดต่อได้ที่เบอร์ โทร ๐-๒๕๗๕-๓๓๔๔

๒. สำนักงานกองทุนยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม และสำนักงานยุติธรรมจังหวัดทั่วประเทศ

ซึ่งให้คำปรึกษาปัญหากฎหมายและช่วยเหลือค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีรวมถึงค่าประกันตัว ค่าทนายความ และค่าเสียหาย โทร ๐-๒๕๐๒-๖๒๔๖

๓. ศูนย์บริการร่วมกระทรวงยุติธรรม

ซึ่งให้คำปรึกษาปัญหากฎหมายและการดำเนินคดี โทร. ๐-๒๑๔๑-๕๑๐๐

๔. ศูนย์อำนวยความสะดวกการปฏิบัติภารกิจหนี้สินภาคประชาชน

ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ปัญหาเจรจาประนอมหนี้สิน สายด่วน ๑๓๕๙

๕. ศูนย์ดำรงธรรม กระทรวงมหาดไทย และศูนย์ดำรงธรรมจังหวัดทั่วประเทศ

ให้คำปรึกษาความเดือดร้อนและประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สายด่วน ๑๕๖๗

๖. ศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน ธนาการแห่งประเทศไทย

รับแจ้งเหตุและประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ปัญหาหนี้นอกระบบ สายด่วน ๑๒๑๓

๗. สำนักอัยการพิเศษคุ้มครองผู้บริโภค

ให้คำปรึกษาทางกฎหมายและดำเนินคดีละเมิดสิทธิผู้บริโภค และไกล่เกลี่ยหนี้ โทร. ๐-๒๕๑๕-๔๑๑๒

๘. สำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน และ

สำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายและการบังคับคดีจังหวัด ทุกจังหวัดทั่วประเทศ

โดยให้บริการให้คำปรึกษาปัญหาทางกฎหมาย ไกล่เกลี่ยประนอมข้อพิพาท จัดทนายความให้ผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนและยากจนในการต่อสู้คดี เป็นต้น โดยสามารถติดต่อได้ที่สำนักงานคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน (ส่วนกลาง) สำนักงานอัยการสูงสุด อาคารถนนรัชดาภิเษก ชั้นที่ ๓ แขวงจอมพล เขตจตุจักร กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๐ โทร. ๐-๒๑๔๒-๒๐๓๔

๙. ศูนย์ปราบปรามการปล่อยเงินกู้และทวงหนี้นอกระบบ กองบังคับการตำรวจ

สอบสวนกลาง

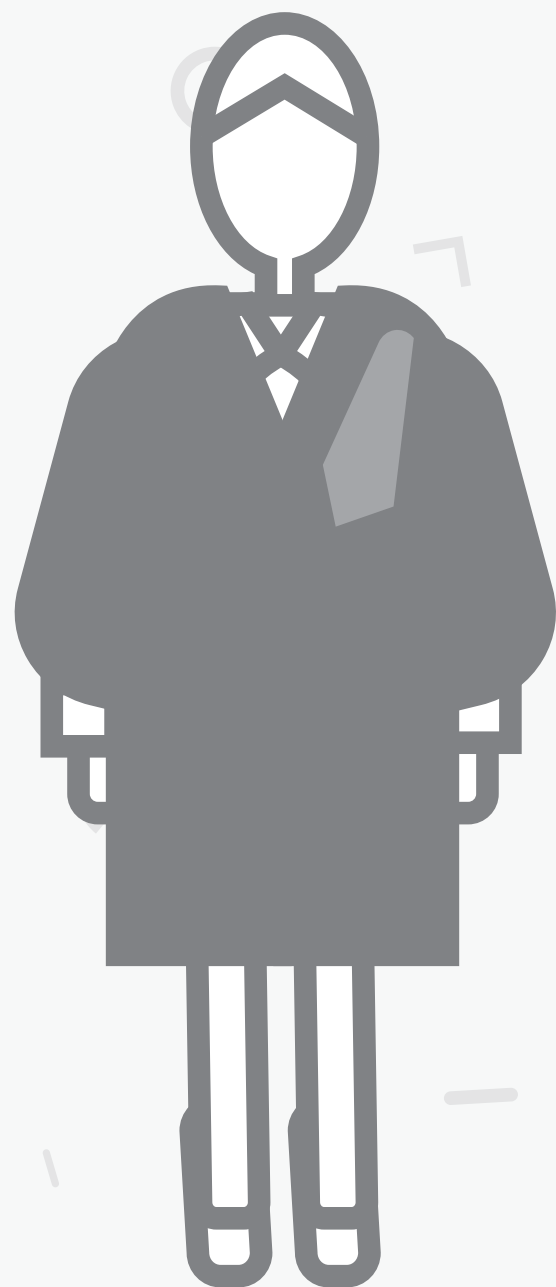
โดยสามารถแจ้งเบาะแสเงินกู้ยืมนอกระบบผิดกฎหมายได้ สายด่วน ๑๑๓๕

๑๐. ศูนย์ประสานงานลูกหนี้แห่งชาติ

ให้คำปรึกษาและให้ความรู้กฎหมายในการดำเนินคดี โทร. ๐-๒๓๑๙-๑๑๖๑-๔

๑๑. กลุ่มกำกับทวงถามหนี้ กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

เป็นช่องทางร้องเรียนกรณีหากลูกหนี้ถูกทวงถามหนี้โดยไม่ถูกต้องตามกฎหมายว่าด้วยการทวงถามหนี้ โดยสามารถร้องเรียนต่อคณะกรรมการกำกับทวงถามหนี้ประจำจังหวัดหรือคณะกรรมการกำกับทวงถามหนี้ประจำกรุงเทพมหานคร เพื่อเอาผิดได้โดยติดต่อไปยังกลุ่มกำกับทวงถามหนี้ ได้ที่ https://multi.dopa.go.th/ilab/debt/main/web_index หรือ สำนักงานสอบสวนและนิติการกรมการปกครอง (วังไชยา) ถนนนครสวรรค์ แขวงสี่แยกมหานาค เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๐๐ โทร. ๐-๒๓๕๖-๙๖๖๐ อีเมล : debt2015@hotmail.com โทร. ๐-๒๓๕๖-๙๖๖๐

บรรณานุกรม

พิชัย นิลทองคำ.(๒๕๕๘).ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๑ - ๖ ประมวลกฎหมายอาญา. กรุงเทพฯ: อทตยา มิเล็นเนียม.

ตารางเปรียบเทียบหลักการเดิมและหลักการใหม่เกี่ยวกับการแก้ไขประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เรื่องการค้ำประกันในปี ๒๕๕๗ และปี ๒๕๕๘ เกร็ดความรู้กฎหมายค้ำประกันใหม่ที่มีผลใช้บังคับแล้ว.สืบค้นเมื่อวันที่ ๑, พฤศจิกายน, ๒๕๖๐, จาก<http://www.fap.or.th/index.php?lay=show&ac=article&id=539933854&Ntype=2>

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒๑) พ.ศ. ๒๕๕๘. สืบค้นเมื่อวันที่ ๑, พฤศจิกายน, ๒๕๖๐, จากhttp://library2.parliament.go.th/giventake/content_nla2557/law63-140758-30.pdf

พระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ. ๒๕๕๘.ราชกิจจานุเบกษา. สืบค้นเมื่อวันที่ ๕, พฤศจิกายน, ๒๕๖๐, จาก<https://www.studentloan.or.th/public/upload/law%20and%20order/2559-10-26-4.pdf>

บรรณานุกรม

เจ้าหนี้-ลูกหนี้ ควรรู้ไว้ ทวงหนี้อย่างไรไม่ผิดกฎหมาย พ.ร.บ.ทวงหนี้ ๒๕๕๘. สืบค้นเมื่อวันที่ ๕, พฤศจิกายน, ๒๕๖๐, จาก <https://money.kapook.com/view128453.html>

สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติการติดตามทวงถามหนี้อย่างเป็นทางการ พ.ศ. สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๑, ธันวาคม, ๒๕๖๐, จาก<http://www.fpo.go.th/FPO/admin/scripts/getpdf.php?id=6714>

ลูกหนี้ขอระบบไม่ต้องกังวลอีกต่อไป...หากตกเป็นเหยื่อเงินกู้ขอระบบท่านจะปรึกษาปัญหาได้ที่ไหนได้บ้าง?? กระทรวงยุติธรรมมีทางออก!! .สืบค้นเมื่อ ๒๑ ,ธันวาคม, ๒๕๖๐, จาก<http://www.tnews.co.th/contents/362824>

ประวัติกรมการปกครองและสำนัก/กอง.สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๑, ธันวาคม, ๒๕๖๐, จาก https://multi.dopa.go.th/ilab/debt/info_organ/about1